

Bunjevačko-Šokačka
DANIČA

ili

SUBOTIČKI KALENDAR

za

PRISTUPNU GODINU

1884.

Izdaje

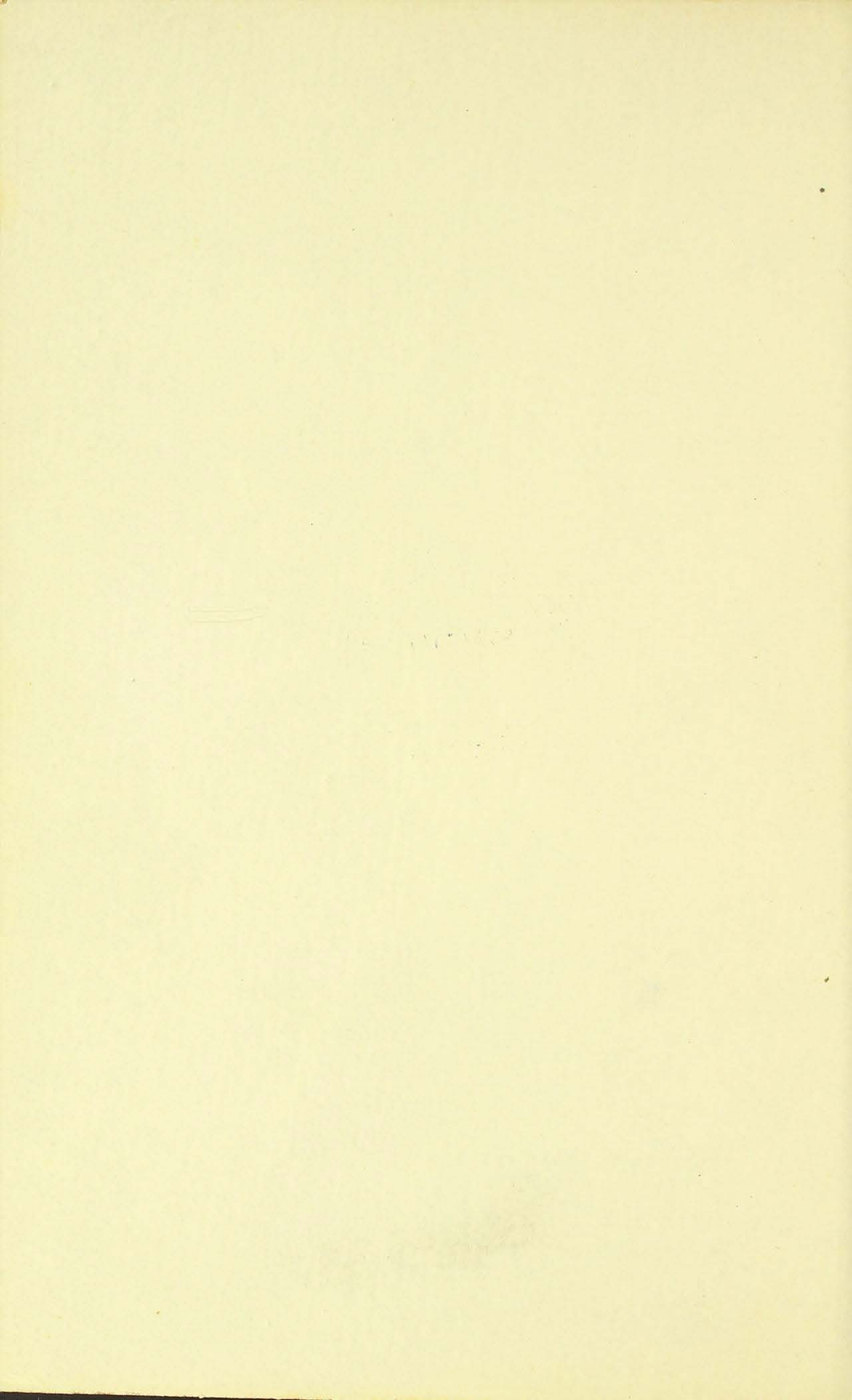
ŠIME PERTIČ.

Cina 25 novč.

U. Subotici.

Tisak Šime Pertića

1883.

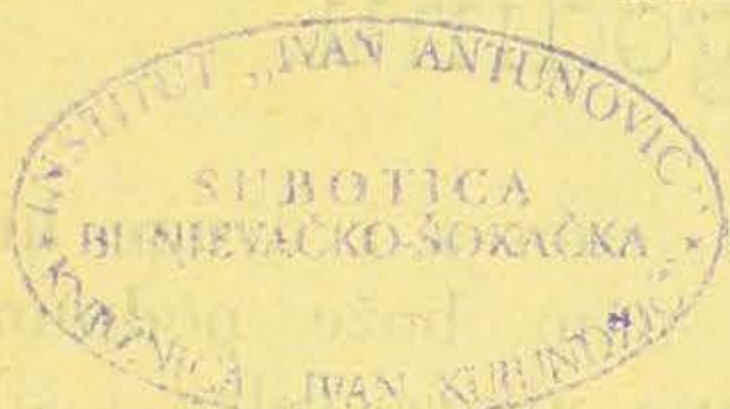

DANICA

ili

SUBOTIČKI KALENDAR

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

Br.: 26/97. 2P

za

SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

PRISTUPNU GODINU

1884.

Izdaje

ŠIME PERTIĆ.

Cina 25 novč.

*Uz knjiznicu
Šipana Vojnić
Subotica 1-72*

U Subotici.

Tisak Šime Pertića
1883.

Pozdrav „Danici“

Ko u zoru što zvizda danica
Svitla, lipa i vesela lica
Budi ljudstvo iz noćna počinka
Navišćujuć blagost mlada danka,
Tako i ti oj Danice mila
Uzdigni se na laganih krila
Budi puk svoj starog iz mrtvila
Potičuće ga na sva dobra dila :

Svoje braneć tudje da poštiva
Blagostanje sve veće uživa.
Bogu dade što se njega tiče
I poštuje to najveće biće.
Pa da vrši uza virnost staru
Dužnost svoju podajničku ca
U poštenju mio kralju, Bogu
Utemelji sa dobrima slogu.

P. R. K

Na novu godinu.

Došla si nam godinico mlada ;
Mir i srića u tebi nek vlada,
I blagosov nigda nek ne fali
Kod onoga, koji Boga hvali.
Mlado lito, donesi nam dara,
I nagradi poso gospodara :
Ravno polje da se zazeleni,
Svakom srce da se razveseli.

Žita, zobi a i druge hrane
Daj nam, bože, podpune ambar
Rujna vinca, bilca i šiljerca
Nek ne fali iz lipog kiljerca.
Veselte se Šokci i Bunjevci
U svanuloj novoj godinici,
S mladim litom podmladite se i
Bog neka vas sve zdrave poživi

Seljanin

Visoki kvaljevski dom.

F r a n j o J o s i p I. car austrijski. apoštolski kralj magjarski, češki, dalmatinski, hrvatski i slavonski itd. itd. rodio se 18. kolovoza 1805. postao vladalac 2. prosinca 1848. oženio se 24. travnja 1854.

Caricom i kraljicom E l i s a b e t o m vojvodinjom bavarskom, rodjena 24. prosinca 1837.

D i c a k r a l j e v a.

1. Nadvojvodkinja G i z e l a rodjena 12. srpnja 1856., udata za vojvodu bavarskoga Leopolda.

2. Nadvojvoda R u d o l f o cesarević i kraljević rodjen 21. kolovoza 1858. oženi se 10. svibnja 1881. s belgijskom kraljevnom S t e f a n i j o m.

3. Nadvojvodkinja M a r i j a V a l e r i j a rodjena 22. travnja 1868.

B r a ć a k r a l j e v a.

1. Nadvojvoda K a r l o L u d o v i k rodjen 1833. ; prva mu žena M a r i j a g a r i t a † 1858. ; od druge žene Marije Anuncijate † 1974. dica : a) N a d v. F r a n j o rodj. 1863. ; b) Nadv. O t o n rodjen 1865. ; c) Nadv. F e r d i n a n d rodj. 1855. keći infanta portugalskoga Dom. Miguela ; keći : N a d v. M a r i j a A n u n c i j a t a rodj. 1876.

2. Nadv. Ludovik Viktor rođen 1842.

Nevjesta kraljeva: Nadv. Sarla Marija rođena 1840. kći kralja belgijskog, udova Maksimilijana I. cara Mexičkoga † 1867.

Strina kraljeva: Carica i kraljica Marija Ana rođ. 1803. kći kralja sardinskoga, udova cara i kralja Ferdinanda I. † 1875.

Prastrici kraljevi i potomci njihovi:

I. Nadv. Karlo † 1847. Dica njegova: 1. Nadv. Albrecht o. kr. feldmaršal rođ. 1817., udovac. Kći mu: Marija Terezija rođ. 1845., udata za vojvodu württenberškoga Filipa 2. Nadv. Karlo Ferdinando † 1874.: udova mu. Nadv. Elisabetha rođ. 1831., kći pok. palatina nadv. Josipa; dica mu: a) Nadv. Friderik rođ. 1856.; b) Nadv. Marija rođ. 1858.; c) Nadv. Karlo rođ. 1860. d) Nadv. Eugenije rođ. 1863. 8 Nadv. Vilhelmo veliki meštar nimačkoga reda rođen 1827.

II. Nadv. Josip, palatin magjarski † 1847. Sin njegov: Nadv. Josip, zapovidnik magjarskoga i hrvatskoga domobranstva rođ. 1833; žena mu: Nadv. Marija rođ. 1846., kći principa sasko-koburg-gothskoga: dica mu: a) Nadv. Marija rođ. 1867.; b) Nadv. Margarita Klementina rođ. 1870.; c) Nadv. Josip rođ. 1872.; d) Nadv. Ladislav rođ. 1875.

III. Nadv. Rajner † 1853. Dica njegova: Nadv. Leopoldo rođen 1823. 2. Nadv. Ernest rođ. 1825. 3. Nadv. Sigismundo rođ. 1826. 4. Nadv. Rajner rođ. 1827.; žena mu: Nadv. Marija Karolina rođ. 1825. kći pok. nadv. Karla Ludovika; 5. Nadv. Henrik rođ. 1828.

Zvizardarske opazke.

Vladajući planet ove godine je: SUNCE.

Četiri godišnje dobe.

Proliće počima: 20. ožujka, u 5
36 m. u jutro. Dan i noć jed-
dugi.

Lito počima: 21. lipnja, u 1 sat.
m. na večer. Najduži dani, a naj-
e noći.

Jesen počima: 22. rujna, u 4
sat po podne. Dan i noć opet
jednaki.

Zima počima: 21. prosinca, u 10
satih 38 m. prije podne. Najkraći
dani, a najduže noći.

Pomrčanja.

Godine 1884. biti će tri pomrčine sunca i dvije pomrčine miseca, ali kod
će samo drugo pomrčanje miseca vidljivo biti.

1. Dilomično malo pomrčanje sunca 27. ožujka u 6 sati 22 min. u jutro
ivo samo na severu Europe i na severnoj poli.

2. Podpuno pomrčanje sunca 10. travnja u 11 sati 8 m. prije podne:
nas nevidljivo.

3. Dilomično pomrčanje sunca 25. travnja u 2 sata 10 minuta prije podne.
i će se u južnoj Americi na južnom kraju atlantičkoga Oceana i u južnoj
i.

4. Podpuno pomrčanje miseca 4 listopada vidljivo u Aziji, zapadnoj Au-
ji, Europi, Africi južnoj i severnoj Americi.

5. Dilomično pomrčanje sunca 18. listopada u 11 sati 51 m. noći. Vid-
u severoistočnoj Aziji, severnoj Americi i na velikom oceanu.

Siečanj.

Ima

(Januarius)

31 dan

Dani	Za Katol. i prot.	Za Pravoslavne	Vrime	S. izl.	S. za
Utorak	1 Nova godina	20 Ignac M.	hladno, oštro, za- tim snig i oblačno.	7 50	4 1
Srida	2 Makario	21 Juliana		7 50	4 1
Četvrtak	3 Genoveva	22 Anastazija		7 50	4 1
Petak	4 Tito P.	23 40 Mučenika		7 50	4 2
Subota	5 Telesfor	24 Evgenija		7 50	4 2

1) Pošto je Irud umro bio. Mat. 2.

Nedilja	6 F. Bog. Lucij.	25 A Božić	lipo zimno vrime, jutrom magla.	7 49	4 2
Ponedilj.	7 Nikodem	26 Zbor bogor.		7 49	4 2
Utorak	8 Severin	27 Stefan muč.		7 48	4 2
Srida	9 Julio	28 20 h. muč.		7 48	4 2
Četvrtak	10 Pavao P.	29 Mladenci		7 47	4 2
Petak	11 Higin papa, muč.	30 Anisija		7 47	4 2
Subota	12 Ernest opat	31 Melanija		7 47	4 3

2) Dvanaestgodišnji Isus u hramu. Luk. 2.

Nedilja	13 F. I. Hilar.	1 Sieč. 1884.	jako hladno, mutno vrime.	7 46	4 3
Ponedilj.	14 Feliks P.	2 Silvester		7 46	4 3
Utorak	15 Mavro o.	3 Malahija prorok		7 45	4 3
Srida	16 Marcel	4 Sbor 70 apošt.		7 45	4 3
Četvrtak	17 Antun P.	5 Teopempto		7 44	4 3
Petak	18 Priska	6 Bogojavlj.		7 43	4 3
Subota	19 Sara	7 Ivan Krst.		7 43	4 4

3) Svatba u Kani galilejskoj. Ivan 2.

Nedilja	20 F. 2. Ime Is.	8 A 1 Georgije	nepre- stano maglo- vito, mutno vrime.	7 42	4 4
Ponedilj.	21 Agneza	9 Polijevkto		7 42	4 4
Utorak	22 Vinko	10 Grigorij		7 40	4 4
Srida	23 Zar. B. D. M.	11 Teodozije		7 39	4 4
Četvrtak	24 Timoteo	12 Tatijana		7 39	4 4
Petak	25 Obraćenje Pav.	13 Jermilo		7 38	4 4
Subota	26 Polikarp	14 Sava I. arh.		7 36	4 5

4) O gubavcu. Mat. 8.

Nedilja	27 F. 3. Iv. K.	15 A 2 Pavao T.	jak vitar u jutro kiša i snig	7 35	4 5
Ponedilj.	28 Karlo V.	16 Verige ap. P.		7 34	4 5
Utorak	29 Franjo Saleški b.	17 Antonije vel.		7 33	4 5
Srida	30 Adelgun.	18 Atanas.		7 31	4 5
Četvrtak	31 Petar Nolasko	19 Makarije Mis.		7 30	4 5

Misečne mine: Prvi fertalj 5-og, 10 sati. 51 m. na večer; vrime danju lipo

zimno, a jutrom maglovito. — Pun misec 12-og, 4 sata 43 m. po podne; mutno, veoma ladno, pra
ma kraju snig. — Posljednji fertalj 19-og, 6 sati 39 m. u jutro; neugodno, maglovito, mutno i burno
vrime. — Mladi misec 28-og, 5 sati 28 m. u jutro; uztrajno oblačno, ladne noći, mećava, napokon
burno hladno vrime. — U Siečnju naraste dan za 1 sat.

Dani	Za Katol. i prot.	Za Pravoslavne	Vreme	S. izl.	S. za.
Petak	1 Ignacij b.	20 Jevtimij	snig,	7 29	4 58
Subota	2 Svitlo Marinje	21 Maksim.	oblačno	7 28	5 1

5) O Isusovoj ladjici. Mat. 8.

Nedilja	3 P 4 Blaž B.	22 A 3 Tim.		7 26	5 2
Ponedilj.	4 Veronika	23 Kliment	burovito	7 25	5 4
Utor.	5 Agata	24 Ksenija	u jutro	7 24	5 5
Srida	6 Doroteja	25 Grigorij	oblačno,	7 23	5 7
Četvrtak	7 Romuald	26 Ksenof.	magla	7 21	5 9
Petak	8 Ivan o. m.	27 Ivan Zl.	česta kiša	7 19	5 10
Subota	9 Apolonij.	28 Jefrem	i snig.	7 18	5 12

6) O poslenicah u vinogradu. Mat. 20.

Nedilja	10 P sedam.	29 A Triod	školest.	7 16	5 13
Ponedilj.	11 Desiderij	30 Vasil. v.	u jutro	7 15	5 14
Utorak	12 Eulalija	31 Cir. i Iv.	većinom	7 14	5 16
Srida	13 Fuska dj.	1 veljača	oblačno	7 12	5 17
Četvrtak	14 Valent	2 Svičnica	vreme i	7 11	5 19
Petak	15 Faustin	3 Simeon	velik	7 9	5 20
Subota	16 Julijana	4 Izidor	vitar	7 8	5 22

7) O sijaču i simenu. Luka 8.

Nedilja	17 P šestdesetn.	5 A Sedam.		7 6	5 24
Ponedilj.	18 Koloman	6 Vukol	Sabb. P.	7 4	5 26
Utorak	19 Konrad	7 Partenij		7 2	5 27
Srida	20 Elenterio	8 Teodor	oštro	7 0	5 8
Četvrtak	21 Uršula	9 Nikefor		6 58	5 30
Petak	22 Stol. Pet.	10 Haral.	vreme.	6 56	5 32
Subota	23 Romana	11 Vasilij		6 54	5 34

8) Isus izličio slipca. Luk. 18.

Nedilja	24 E Prest. d.	12 A Mesopust		6 52	5 36
Ponedilj.	25 Matija Apoštol	13 Martin	snig,	6 50	5 37
Utorak	26 Poklade	14 Auksent	oblačno	6 49	5 38
Srida	27 Čista srida †	15 Onesim	snig, kiša	6 47	5 39
Četvrtak	28 Leander	16 Pamfil	blago	6 46	5 41
Petak	29 Roman o.	17 Teodor	vreme	6 43	5 42

Misečne mine: Prvi fertalj 4-og, 7 sati 13 minuta u jutro; sprva oblačno i no, posli češće mećava — Pun mlsec 11-og, 6 sati 4 minuta u jutro, oblačno i veoma vitrovito. Poslidnji fertalj 19-og, 4 sata 29 minuta a jutro; meko, oblačno vreme sa snigom. — Mladi mlsec 26-og, 7 sati 51 minut na večer; snig sa kišom, a prama kraju sa južnim ili zapadnim vitem koji donša kišu. — U veljači naraste dan za 1 sat i 29 minuta.

Ožujak

(Martius)

31 dan.

Dani	Za Katol. i prot.	Za pravoslavne	Vreme	S. iz.	S. za.
Subota	1 Antonia	18 Lav P.	mećava	6 42	5 44
9) Isus napastovan od djavla. Mat. 4.					
Nedilja	2 E 1 čista	19 A Siropust		6 40	5 45
Ponedilj.	3 Kunigunda	20 Lav B.	Simplic.	6 38	5 47
Utorak	4 Teofil	21 Timotej	kiša, po	6 36	5 48
Srijeda	5 Kvatri †	22 Mavricij	podne	6 34	5 49
Četvrtak	6 Mirko	23 Polikarp	vedro,	6 33	5 51
Petak	7 Toma Ap. †	24 Prest. d.	blago i	6 30	5 52
Subota	8 Iv. od B. †	25 Ivan Gl.	ugodno	6 29	5 54
10) Preobraženje Isusovo. Mat. 17.					
Nedilja	9 E 2 Pačista	26 A 1 N. p.		6 27	5 55
Ponedilj.	10 40 Mučenika	27 Porfirij	Franjo	6 24	5 57
Utorak	11 Heraklij	28 Prokop	lipo	6 22	5 59
Srijeda	12 Grgar	29 Vasil.	vrime	6 20	6 0
Četvrtak	13 Rozina	1 Ožujak	južni vitar	6 18	6 2
Petak	14 Matilda	2 Teodor	meko	6 16	6 3
Subota	15 Krištof	3 Jevtrop	vrime pa	6 14	6 5
11) Isus iztirava djavla. Luka 11.					
Nedilja	16 E 3 Bezimena	4 G 2 Geras		6 12	6 6
Ponedilj.	17 Gertruda	5 Konon	Henrika	6 10	6 8
Utorak	18 Aleksan.	6 42 Mučenika		6 8	6 9
Srijeda	19 Josip z. M.	7 Basilio	vitar kad	6 6	6 10
Četvrtak	20 Niceta	8 Teofilak		6 4	6 12
Petak	21 Benedikt	9 40 Mučenika	kiša	6 2	6 14
Subota	22 Oktavian	10 Kodrato		6 0	6 15
12) Isus naranio 5000 ljudi. Ivan 6.					
Nedilja	23 E 4 Laetar	11 G 3 Sofr.		5 58	6 16
Ponedilj.	24 Gabriel	12 Teofan	neugodno	5 56	6 17
Utorak	25 Blagovist	13 Nicefor		5 54	6 19
Srijeda	26 Emanuel	14 Bened.	mutno	5 52	6 20
Četvrtak	27 Rupert	15 Agapio		5 50	6 22
Petak	28 Guntram	16 Savin	vrime	5 47	6 23
Subota	29 Ruperto	17 Aleksij		5 46	6 25
13) Žudije hoće da kamenuju Isusa. Ivan 8.					
Nedilja	30 E 5 Gluha	18 G 4 Kiril		5 44	6 26
Ponedilj.	31 Amos Pr.	19 Krisant	pomrčina	5 41	6 28

Misečne mine: Prvi fertalj 4-og, 2 sata 49 m. posli pedne; vedri liepi ugodni na 20. 29 m. na večer; oblačno, kišovito. — Poslidnji fertalj u noći od od nas nevidljivo pomrčanje sunca. Sve jednako hladno i mutno vrime. — U ožujku naraste a 1 sat i 33 minuta.

Dani	Za Katol. i prot.	Za pravoslavne	Vreme	S. iz.	S. za
Utorak	1 Hugo b.	20 Sava m.		5 39	6 3
Srida	2 Franjo P.	21 Jak. vl.	vitrovito	5 37	6 3
Četvrtak	3 Rikard	22 Vasil	Ambroz.	5 35	6 3
Petak	4 7 žalosti †	23 Nikon.	vedro	5 33	6 3
Subota	5 Vincencij	24 Zahar.		5 30	6 3

14) O ulazu Isusovom u Jeruzolim. Mat. 21.

Nedilja	6	E 6 Cvitna	25 G 5 Blag.		5 29	6 3
Ponedilj.	7	Herman	26 Gabriel ark.	Siksto p.	5 27	6 3
Utorak	8	Desiderij	27 Matrina	lipo, ali	5 26	6 3
Srida	9	Celestin	28 Ilarion	jutrom i	5 24	6 4
Četvrtak	10	Veliki Četvrtak †	29 Marko v.	večerom	5 22	6 4
Petak	11	Veliki Petak †	30 Jovan	ladno	5 20	6 4
Subota	12	Velika Subota †	31 Ipatij		5 17	6 4

15) O uskrsnuću Isusovom. Mark. 1.

Nedilja	13	E Uzkr. N.	1 Trav. G Cv. T		5 16	6 4
Ponedil.	14	Uzkr. P.	2 Tito Čud.	Tiburcij	5 14	6 4
Utorak	15	Anastisia	3 Nikita	mlogo	5 13	6 4
Srida	16	Turibij	4 Josip	kiše,	5 11	6 5
Četvrtak	17	Rudolf	5 Vel. Četvrtak	jednako	5 9	6 5
Petak	18	Apollon.	6 Vel. Petak	oblačno	5 6	6 5
Subota	19	Antonija	7 Vel. Subota		5 4	6 5

16) Isus na zatvorita vrata unišo. Ivan 20.

Nedilja	20	E 1 Bil. n.	8 G Uskrs		5 3	6 5
Ponedilj.	21	Anzelmo	9 Uskrs P.		5 1	6 5
Utorak	22	Sot. i Kajet.	10 Terencij	ugodno	4 59	6 5
Srida	23	Adalbert	11 Antipa		4 57	7 0
Četvrtak	24	Gjuro	12 Vasul.	vreme	4 55	7 2
Petak	25	Marko	13 Artem.		4 53	7 3
Subota	26	Kleto	14 Martin		4 51	7 4

17) O dobrom pastiru. Ivan 10.

Nedilja	27	E 2 Miser.	15 G 1 Arist.	nevidljiv.	5 0	7 6
Ponedilj.	28	Živko m.	16 Agapija	pomrč. s.	4 48	7 7
Utorak	29	Petar m.	17 Simeon	dosta	4 47	7 8
Srida	30	Sv. Kata	18 Jov. D.	toplo vr.	4 45	7 9

Misečne mine : Prvi fertalj 2-og, 10 sati 33 minuta na večer ; lipi dani, ali ladne noći i jutra. — Pun misec 10-og, u 1 sat posli podne ; kod nas nevidljiva pomrčina miseca ; većim dilom oblačno, dosta kiše. — Poslidnji fertalj 18-og, 5 sati 11 minuta posli podne ; lipi topli dani. — Mladi misec 25-og, 4 sata 14 minuta posli podne ; kod nas nevidljiva pomrčina sunca ; vreme ugodno, skoro prevruće. — U travnju naraste dan za 1 sat 33 minuta.

Svibanj.

Ima

(Majus)

31 dan

Dani	Za katol. i prot.	Za pravoslavne	Vrime	S. iz.	S. za
Četvrtak	1	Filip i Jakob	19 Ivan P.	4	44 7 1
Petak	2	Sigismund	20 Teod. F.	vedro	4 42 7 1
Subota	3	† našašće	21 Januar	4	40 7 1

18) Za kratko vrime opet ćete me viditi. Ivan 16.

Nedilja	4	E 3 Jubil.	22 G 2 Theo.	Florian	4 38 7 1
Ponedilj.	5	Vincenc	23 Sv Gjuragj	ružno	4 37 7 1
Utorak	6	Ivan pr.	24 Zakar	vrime	4 36 7 1
Srida	7	Stanko	25 Mark. e.	često	4 35 7 1
Četvrtak	8	Mijo	26 Vasil	vitar	4 33 7 2
Petak	9	Gregorij	27 Simo	oblačno	4 31 7 2
Subota	10	Izidor	28 Jason	i ladno	4 30 7 2

19) Vraćam se k onomu, ko me je poslo. Ivan 16.

Nedilja	11	E 4 Cantat.	29 G 3 9 muč.		4 29 7 2
Ponedilj.	12	Pankr.	30 Jakob a	neprest.	4 27 7 2
Utorak	13	Servacij	1 Svibanj	oblačno	4 26 7 2
Srida	14	Bonifacij	2 Vod. Bl.	često	4 25 7 2
Četvrtak	15	Sofija	3 Tim. M.	kiša	4 24 7 3
Petak	16	Ivan Nep.	4 Pelagija	i vitar	4 23 7 3
Subota	17	Ubaldo	5 Irena		4 21 7 3

20) Štogođ išćete u moje ime, dobit ćete. Ivan 16.

Nedilja	18	E 5 Rogat	6 G 4 Job		4 19 7 3
Ponedilj.	19	Ivon sv. } dani	7 † našašće	Julia D.	4 18 7 3
Utorak	20	Bernard } dani	8 Jovan		4 17 7 3
Srida	21	Srečko } p.	9 Izaija p.	uvik	4 16 7 3
Četvrtak	22	Spasovo	10 Sim. ap.		5 15 7 3
Petak	23	Desider	11 Kir. i M.	kiša	4 14 7 3
Subota	24	Ivana	12 Epifan		4 13 7 4

21) Kad dodje utišitelj. Ivan 15. i. 16 pogl.

Nedilja	25	E 6 Exaud.	13 G 5 Glik.		4 13 7 4
Ponedilj.	26	Filip N.	14 Izidor	čisto na	4 12 7 4
Utorak	27	Ivan P.	15 Pahom	večer	4 11 7 4
Srida	28	Vilim b.	16 Tihon	vrime se	4 11 7 4
Četvrtak	29	Maksim	17 Spasovo	vedri	4 10 7 4
Petak	30	Ferdinando	18 Teodot	vruć vitar	4 9 7 4
Subota	31	Angjel.	19 Patrikij		4 8 7 4

Misečne mine: Prvi fertalj 2-og, 7 sati 27 minuta u jutro; oblačno v itro vito, veoma ladno, češće kiša. — Pun miseo 10-og, 5 s. 24 m. u jutro; vitrovito i ladno sa više kiše. — Posljednji fertalj 18-og, 6 s. 11 m. u jutro; ružno vitrovito ladno vrime i kiša. — Mlad miseo 24-og, 11 s. 53 m. noći; vedro, lipo i toplo vrime. — Prvi fertalj drugi put 31-og, 6 s. 13 m. na veče; prominjivo vrime, kišovito. — U svibnju naraste dan za 1 sat i 13 minuti.

Dani	Za Katol. i prot.	Za pravoslavne	Vrime	S. iz.	S. za.
22) Ko mene ljubi, činiti će zapovidi moje. Ivan 14.					
Nedilja	1 E Duhovi	20 G 6 Talal	Nikod.	4	7 7 48
Poned.	2 Duhovni pon.	21 Sila i II.	Erazmo	4	7 7 49
Utorak	3 Eugen	22 Basilid	lipo vrim.	4	6 7 50
Srida	4 Kvatri †	23 Mahailo	Kvirin	4	6 7 51
Četvrtak	5 Bonifacio	24 Simeon	lipo, onda	4	5 7 52
Petak	6 Norbert †	25 Jovan g.	prominlj.	4	4 7 53
Subota	7 Roberto †	26 Karpo	vrime	4	4 7 54

23) Dana mi je sva moć. Mateo 28.

Nedilja	8 E I sv. Trojstvo	27 G Duhovi		4	3 7 54
Ponedilj.	9 Srečko	28 Duh poned	Medardo	4	3 7 55
Utorak	10 Margareta	29 Teodos.	Basilid.	4	3 7 55
Srida	11 Barnaba	30 Izak	vedro, a	4	3 7 56
Četvrt.	12 Brašancevo	31 Hermia	posli	4	3 7 56
Petak	13 Antun P.	1 Lipanj	kiša	4	3 7 57
Subota	14 Bazilij	2 Nikofor		4	3 7 58

24) O velikoj večeri. Luka 14.

Nedilja	15 E 2 Vid	3 G I S. sv.		4	2 7 58
Ponedilj.	16 Franjo R.	4 Mitrof.	lipo vrim.	4	2 7 59
Utorak	17 Adolf	5 Dorotej	Najduži	4	2 7 59
Srida	18 Marcel	6 Visar	dani.	4	2 7 59
Četvrtak	19 Juliana	7 Teodot	Počima	4	2 8 0
Petak	20 Silverij	8 Kiril Al.	lito	4	3 8 0
Subota	21 Vjekoslav	9 Tedor		4	3 8 0

25) O zabludiloj ovcu. Luka 15.

Nedilja	22 F 3 Paulin	10 G 2 Tim.		4	3 8 0
Ponedilj.	23 Sidonija	11 Vartol.	trajna	4	3 8 0
Utorak	24 Ivan Kr.	12 Onufrij	kiša, vitar	4	4 8 0
Srida	25 Prosper A.	13 Akilina		4	4 8 0
Četvrtak	26 Ivan i P.	14 Elisej	i napokon	4	5 8 0
Petak	27 Ladislav	15 Amos	bura	4	5 8 0
Subota	28 Lav P.	16 Tihon		4	5 8 0

26) Ob obilnom ribolovu. Luka 5.

Nedilja	29 E 4 Pet. i P.	17 G 3 Mano	hladno	4	6 8 0
Ponedilj.	30 Sp. Pav.	18 Leontij	vrime	4	7 8 0

Misečne mine: Pun misec 8-og, 9 sati. 5 m. na večer; sprva vedri, posli
plačni vrući dani. — Poslidnji fertalj 16-og, 3 sata 51 m. po podne; vrime se naglo mija
d ladno, sad sparno i kišovito. — Mladi misec 23-eg, 6 sati 49 m. u jutro; vitrovito, kišovito
i sparno vrime, a napokon grmljavina. — Prvi fertalj 30-og, 7 sati 28 m. u jutro; mutno, vitro-
to, višeput bura i plodovita kiša. — U lipuju naraste dan za 15 minuta, a onda pane za 5 min

Srpanj.

Ima

(Julius)

31 d

Dani	Za Katol. i prot.	Za pravoslavne	Vreme	S. iz.	S.
Utorak	1 Teobaldo	19 Juda	jutrom	4	7 8
Srida	2 Pohod. G.	20 Metodij	ladno	4	8 8
Četvrtak	3 Eulog.	21 Julijan	danju	4	8 8
Petak	4 Udalrik	22 Jevsevij	oblačno	4	9 7
Subota	5 Ciril i Metod	23 Agrip.	i burno	4	10 7

27) Ako nebudete pravedniji od farizeja. Mat. 5.

Nedilja	6 E 5 Izaija	24 G 4 Iv. d.	oblačno,	4	11 7
Ponedilj.	7 Vilibald	25 Fevron.	sitna kiša	4	11 7
Utorak	8 Kilijan	26 David	velika	4	12 7
Srida	9 Lukrec	27 Samson	vrućina	4	13 7
Četvrtak	10 Amalija	28 Cir. Iv.	češće	4	14 7
Petak	11 Pio papa V.	29 Petar i Pavo	grmljav.	4	15 7
Subota	12 Hinko	30 12 Apoštola		4	16 7

28) Isus narani 5000 ljudi. Mark. 8.

Nedilja	13 E 6 Marg	1 G 5 Srpanj		4	17 7
Ponedilj.	14 Bonaventura	2 P. Mar.	sparno i	4	18 7
Utorak	15 R. Apoštol	3 Jakinto	prominlj.	4	19 7
Srida	16 Škapular bl. d. M.	4 Andrija	vreme,	4	20 7
Četvrtak	17 Aleksij	5 Atanasije	bura i	4	21 7
Petak	18 Fridrik	6 Sisoj i Lukija	nagla kiša	4	22 7
Subota	19 Pavao M.	7 Toma		4	23 7

20) O krivih prorocih. Mat. 7,

Nedilja	20 E 7 Ilija prorok	8 G 6 Prokopije		4	24 7
Ponedilj.	21 Daniel prorok	9 Pankratije	oblačno	4	25 7
Utorak	22 Marija Magdalena	10 45 muč.		4	27 7
Srida	23 Liborio	11 Olga	kerski	4	28 7
Četvrtak	24 Kristina	12 Proklo		4	29 7
Petak	25 Jakob apoštol	13 Gavriel	dani	4	30 7
Subota	26 Anna	14 Akila		4	31 7

30) O nepravednom domaćinu. Luka 16.

Nedilja	27 E 8 Pant.	15 G 7 Kirik	vrućina	4	32 7
Ponedilj.	28 Inocent	16 Atinogen	sve veća	4	34 7
Utorak	29 Marta	17 Marian	biva,	4	35 7
Srida	30 Abdon	18 Sisoas	velika	4	36 7
Četvrtak	31 Ignac L.	19 Makreva	sparina	4	37 7

Misečne mine: Pun miseo 8-og, 9 sati 26 minuta u jutro; vrućina velika često bura. — Posljednji fertalj 15-og, 10 sati 55 m. na večer; sprva oblačno i sparno, pa grmljavina s kišom. — Mladi miseo 22-og, 2 sata 10 m. po p.; prominljivo ali vrućina sve v biva. — Prvi fertalj 29-og, 11 sati 17 m. noći; vedro, velika žestina, kadkad grmljavina s kišom. — U srpnju pada dan za 56 minuta.

Dani	Za Katol. i prot.	Za Pravoslavne	Vrime	S. izl.	S. za.
petak	1 Verig P.	20 Ilija pr.	vedro,	4 39	7 32
subota	2 Porciunk	21 Sim. J.	v. vruće	4 40	7 31
31) Isus oplakuje grad Jeruzolim Luk 19.					
nedilja	3 E 9 Augus	22 G 8 M. M.		4 42	7 30
ponedilj.	4 Dominik	23 Trofim	velika	4 43	7 28
utorak	5 Sniež M.	24 Kristina	sparina,	4 44	7 26
srijeda	6 Preob. Is.	25 Ana	česće	4 46	7 25
četvrtak	7 Kajetan	26 Hermot.	bura	4 47	7 24
petak	8 Cirjak	27 Pantel.	vedro vr.	4 48	7 23
subota	9 Roman	28 Prohor		4 48	7 21
32) O farizeju i očitniku. Luka 18.					
nedilja	10 E 10 Lovr.	29 G 9 Kal.		4 50	7 19
ponedilj	11 Suzana	30 Angjel.	krasni	4 52	7 17
utorak	12 Klara	31 Jevdok.	litni dani	4 53	7 15
srijeda	13 Kasian	1 Kolovoz	ali veom.	4 55	7 14
četvrtak	14 Eusebio †	2 Štipan ap.	vel. vruć.	4 56	7 13
petak	15 Vel. Gosp.	3 Izak	oblačno	4 57	7 11
subota	16 Rok	4 7 muč.		4 58	7 10
33) Isus liči gluhonimoga. Marko 7.					
nedilja	17 E 11 Liber	5 G 10 Evang.		4 59	7 8
ponedilj.	18 Helena	6 Preobr.	grmlja-	5 0	7 5
utorak	19 Ljudevit	7 Demetr.		5 2	7 3
srijeda	20 Štipan kr.	8 Štip. kr.	vina i	5 4	7 2
četvrtak	21 Bernard	9 Mat. ap.		5 5	7 0
petak	22 Timotej	10 Lovrin.	mn. kiše	5 6	6 58
subota	23 Filip	11 Evilo		5 8	6 56
34) O milosrdnom Samaritanecu. Luk. 10.					
nedilja	24 E 12 Bart.	12 G 11 Fot.		5 10	6 55
ponedilj.	25 Ludv. kr.	13 Maksim	veoma	5 11	6 52
utorak	26 Samuel	14 Mihea	vruće,	5 12	6 50
srijeda	27 Jos. Kal.	15 Vel. Gos.		5 14	6 48
četvrtak	28 Augustin	16 Diomid	krasn. v.	5 15	6 46
petak	29 Glav. Iv.	17 Miron	vedr. tr.	5 16	6 44
subota	30 Rožailja	18 Florijan		5 18	6 42
35) Isus liči 10 gubavih. Luk. 17.					
nedilja	31 E 13 An. č.	19 G 12 And.	Rajmun.	5 19	6 41

Misečne mine: Pun misec u noći od 6. na 7. 23 m. po polnoći; vedro, malo litno vrime, samo užasna vrućina. — Posljednji fertalj 14-og, 4 s. 24 m. u jutro; vrime, malo se naoblaci, kiša blaži toplinu, prama kraju opet bistro. — Mladi misec 20-og, 11 sati 10 m. u noći; vedri dani, hladne noći danju još velika vrućina, kadkad i vitar, al i vruć. — Prvi fertalj 31-og, 4 s. 58 m. po podne; trajno vedro toplo al ugodno v. — U kolovozu padne dan za 1 s. i 31 m.

Rujan.

(September)

1888

30 dana

Dani	Za katol. i prot.	Za pravoslavne	Vreme	S. iz.	S. za.
Poned.	1 Egidij	20 Samuilo		5 20	6 39
Utorak	2 Zenon	21 Tadej a.	ugodni	5 22	6 37
Srida	3 Albert	22 Agaton.	dani,	5 22	6 34
Četvrtak	4 Rožalia	23 Lup i Ir.	vedro i	5 24	6 33
Petak	5 Viktorin	24 Eutihij	toplo	5 26	6 31
Subota	6 Zaharija	25 Vartol.		5 26	6 29

36) Nitko nemože dva gospodara služiti. Mat. 6.

Nedilja	7 E 14 Reg.	26 G 13 Ada.		5 28	6 27
Poned.	8 Mal. Gosp.	27 Pimen	oblačno,	5 29	6 25
Utorak	9 Gorgonij	28 Mojsij	sprema	5 30	6 23
Srida	10 Nikola T.	29 Usj. Iv.	se na	5 32	6 21
Četvrtak	11 Atanasio	30 Aleks.	vjetar	5 33	6 19
Petak	12 Tobija	31 Poj. B.	kiša pad.	5 34	6 17
Subota	13 Enoh	1 Rujan		5 36	6 15

37) O Naimskom mladiću. Luk. 7.

Nedilja	14 E 15 Im. M.	2 G 14 Ma.		5 38	6 13
Ponedilj.	15 Hildeg	3 Atimij	† Uzviš.	5 39	6 11
Utorak	16 Ludmila	4 Babila	jesensko	5 40	6 9
Srida	17 Kvatri †	5 Zak. J.	doba	5 42	6 6
Četvrtak	18 Toma	6 Mihail	Lambert	5 43	6 4
Petak	19 Konrad †	7 Sosten	prom	5 45	6 2
Subota	20 Eustak. †	8 Mala G.		5 46	6 0

38) Isus liči čovika s vodenom bolesti. Luka 14.

Nedilja	21 E 16 Mat. a	9 G 15 Joa.		5 47	5 58
Ponedilj.	22 Mavricij	10 Minod	oblačno	5 48	5 56
Utorak	23 Tekla	11 Teodora		5 50	5 54
Srida	24 Gerhard.	12 Avton.	mного	5 51	5 52
Četvrtak	25 Kleofa	13 Kornel.		5 52	5 50
Petak	26 Ciprijan	14 † usviš.	kiše	5 54	5 48
Subota	27 Cos. i Dam.	15 Nikita		5 46	5 45

39) O najvećoj zapovidi. Mateo 22.

Nedilja	28 E 17 Već. k	16 G 16 Jev.		5 56	5 44
Ponedilj.	29 Miholje	17 Sifija	nepre-	5 58	5 40
Utorak	30 Jeronim	18 Jevmen	stan kiš.	5 0	5 39

Misečne mine: Pun misec 5-og, 12 m. po popoldana; prominljivo, većinom oblačno, ladno, napokon kiša. — Posljednji fertalj 12-og, 9 s. 32 m. u jutro, prominljivo vrime. — Mladi misec 19-og, 10 s. 53 m. prije podne hladni oblačni, jesenski dani često kiša. — Prvi fertalj 27-og, 11 sati 37 minuta prije podne vrime neugodno, oblačno, vitrovito. — Ujnu pada dan za 1 s. i 40 minuta.

Dani	Za Katol. i prot.	Za pravoslavne	Vrime	S. iz	S. za.
ponedilje	1 Remigij	19 Trof., T.		6	15 38
utorak	2 Leodeg	20 Jevstat.	ružno v.	6	25 36
srijeda	3 Kandid	21 Kodrat	magla	6	35 33
četvrtak	4 Franjo S.	22 Foka	kišovito	6	55 31

40) Isus liči kostobolca. Mateo 9.

ponedilje	5 E 18 Krun	23 G 17 Z Iv.		6	75 29
utorak	6 Bruno	24 Tekla	vedro	6	85 27
srijeda	7 Justina	25 Jevros.		6	95 25
četvrtak	8 Brigita	26 Jov. Ap.	dosta top-	6	105 23
petak	9 Dions.	27 Kalistr.		6	115 21
subota	10 Franjo B.	28 Hariton	lo vrime	6	135 19
	11 Burghard	29 Kirjak		6	155 18

41) O kraljevskoj svatbi. Mateo 22.

ponedilje	12 E 19 Maks	30 G 18 Gr.		6	165 16
utorak	13 Koloman	1 Listopad	bistar	6	175 14
srijeda	14 Kalistus	2 Kiprian	zrak	6	185 12
četvrtak	15 Terezija	3 Dion. A.		6	205 11
petak	16 Gal. ap.	4 Hieron	ugodno	6	215 9
subota	17 Hedviga	5 Haritin	vrime	6	235 7
	18 Luča Ev.	6 Toma a.		6	255 5

42) O bolestnu sinu kraljevu. Ivan 4.

ponedilje	19 E 20 Ferd.	7 G 19 Ser.		6	265 3
utorak	20 Vendelin	8 Pelagija	ladan	6	275 2
srijeda	21 Uršula	9 Jak. ap.	oštar	6	294 59
četvrtak	22 Kordula	10 Evlamp.		6	314 58
petak	23 Ivan Kapistran	11 Filip ap.	zrak sa	6	324 56
subota	24 Rafael a	12 Provi T.	vitrom	6	344 54
	25 Krišpin	13 Karpo		6	364 52

43) O računu kraljevom. Mateo 18.

ponedilje	26 E 21 Dim.	14 G 20 S. P.		6	384 50
utorak	27 Sabina	15 Jevfimij	ladno,	6	394 48
srijeda	28 Šimun Juda	16 Longin	neugodno	6	414 46
četvrtak	29 Zenobij	17 Osija prorok	vrime	6	424 45
petak	30 Klaudio	18 Luka evang.	mraz	6	434 44
subota	31 Vukol †	19 Jovan		6	454 43

Misečne mine: Pun misec 4-og, 11 sati 16 m. noći, kod nas vidljiva po-
ina miseca, još lipi i topli dani. — Posljednji fertalj 11-og, 3 sata 45 m. po podne; ugodno
vrime. — Mladi misec 19-og, 1 s. 48 m. po pol noći; prominljivo dosta ladno vrime. —
fertalj 27-og, 6 sat. 11 m. u jutro; burno vrime, svako jutro mraz, a prama kraju zima. —
listopadu pada dan za 1 sat 39 minuta.

Studenj.

Ima

(November)

30 dana.

Dani	Za Katol. i prot.	Za pravoslavne	Vreme	S. iz.	S. za.
Subota	1 Svi sveti	20 Artemije	zima	6 46	4 41

44) Podajte caru carevo, a Bogu božje. Mateo 22.

Nedilja	2 E 22 Tob.	21 G 21 Ila.		6 48	4 40
Ponedilj.	3 Mrtvi dani	22 Averkij	mraz	6 49	4 38
Utorak	4 Karlo B.	23 Jakoba	vedro,	6 51	4 36
Srida	5 Mirko	24 Aretam.	oblačno,	6 52	4 35
Četvrtak	6 Leonard	25 Martij	vitar i	6 54	4 34
Petak	7 Engelbert	26 Mitr. d.	kiša	6 55	4 32
Subota	8 Bogoslav	27 Nestor		6 57	5 31

45) O kćeri stotnikovoj. Mateo 9.

Nedilja	9 E 23 Teodor	28 G 22 Ars.		7 58	4 30
Ponedilj	10 Andrija	29 Anast.	snig	7 04	4 28
Utorak	11 Martin	30 Milutin	zima	7 14	4 27
Srida	12 Emilija	31 Stahij	maglovito	7 24	4 26
Četvrtak	13 Stanislav	1 Studenj	zat. južan	7 44	4 24
Petak	14 Serapion	2 Akindin	vitar	7 64	4 23
Subota	15 Leopold	3 Gjurgjic		7 84	4 22

46) O gorušičnu simenu. Mateo 13.

Nedilja	16 E 24 Edm.	4 G 23 Jak.		7 94	4 21
Ponedilj	17 Grgur	5 Galakt.	blažje vr.	7 104	4 20
Utorak	18 Eugen	6 Pavao		7 124	4 19
Srida	19 Jelisava	7 33 mučenika	oblačno	7 144	4 18
Četvrtak	20 Feliks	8 Mihael ark.		7 154	4 17
Petak	21 Prik. M.	9 Onisifor	snig	7 164	4 16
Subota	22 Cecilija	10 Erasto		7 184	4 15

47) O strahotah sudnjega dana. Mat. 24.

Nedilja	23 E 25 Klem.	11 G 24 Min.		7 194	4 14
Ponedilj.	24 Hrisogon	12 Ivan M.	vitar	7 204	4 13
Utorak	25 Katarina	13 Ivan zl.	snig	7 224	4 13
Srida	26 Konrad	14 Filip a.	hladan	7 234	4 12
Četvrtak	27 Akacij	15 Gurij	vitar	7 244	4 12
Petak	28 Sosten	16 Matej e.	paledica	7 264	4 12
Subota	29 Saturn	17 Grigorij		7 274	4 11

48) Biti će znamenja na nebu. Luka 21.

Nedilja	30 E I Advent.	18 G 25 Platon	Andrija	7 284	4 10
----------------	-----------------------	-----------------------	---------	-------	------

Misečne mine: Pun misec 3-eg, 9 sati 53 m. u jutro; svejednako oblačno

vitar, kiša iznijene sa snigom. — Posljednji fertalj u noći od 9-og na 10-og, 29 m. po pol noći; neugodni, zimski, oblačni dani i vitar. — Mladi misec 17-og, 7 sati 28 m. na večer; većinom oblačno i vitrovito, a prema kraju kiša i snig. — Prvi fertalj 29-og, 11 sati 32 m. noći; zima pri kraju donosi severan vitar jaku smrzavicu. — U studenu pada dan za 1 sat i 13 minuta.

Dani	Za Katol. i prot.	Za Pravoslavne	Vreme	S. izl.	S. za.
Ponedilj.	1 Eligij	19 Abdija		7 28 4	0
Utor.	2 Aurelija	20 Grigorij	zima,	7 30 4	9
Srida	3 Franjo Ž.	21 Uv. Bog.	vitar,	7 31 4	9
Četvrtak	4 Barbara	22 Filimon	magla,	7 32 4	9
Petak	5 Savo op.	23 Amfilij	kiša	7 33 4	8
Subota	6 Nikola	24 Katarina		7 5 4	8

49) Kad je Ivan u tammici bio. Mateo 6.

Nedilja	7 E 2 Adventtka	25 G 26 Klim.		7 36 4	7
Ponedilj.	8 Zač. bl. d. Marije	26 Alimpij	Ambroz.	7 37 4	7
Utorak	9 Leokad.	27 Jakob	snig,	7 38 4	7
Srida	10 Judita	28 Stefan	maglovito	7 39 4	7
Četvrtak	11 Damazo	29 Param	zima po-	7 40 4	8
Petak	12 Maksencije	30 Andrija	pušća	7 41 4	8
Subota	13 Lucija	1 Prosinao		7 42 4	8

50) O svidočanstvu Ivana. Ivan 1.

Nedilja	14 E 3 Advent.	2 G 27 Hab.		7 42 4	8
Ponedilj.	15 Ireneo	3 Sofonija	Spiridion.	7 43 4	8
Utorak	16 Adelheid	4 Barbara	snig	7 44 4	8
Srida	17 Kvatri †	5 Sava	magla	7 45 4	8
Četvrtak	18 Gracijan	6 Nikolj dan	hladan	7 46 4	8
Petak	19 Nemesij †	7 Ambrozije	zrak	7 46 4	9
Subota	20 Amon †	8 Patapij		7 47 4	9

51) U 15. godini cara Tiberija. Luka 3.

Nedilja	21 E 4 Advent.	9 G 28 Z. M.	Počima	7 47 4	10
Ponedilj.	22 Zanon	10 Mena	zima	7 48 4	10
Utorak	23 Viktorija	11 Daniel	blago	7 48 4	11
Srida	24 Adam i Eva †	12 Špirid.	vrime	7 49 4	11
Četvrta.	25 Božić	13 Orest	lipo	7 49 4	12
Petak	26 Stipan mučenik	14 Tirzo	vrime	7 49 4	13
Subota	27 Ivan E.	15 Elevter		7 49 4	14

52) Josip i Marija čudiše se. Luka 2.

Nedilja	28 E Mladen	16 G 29 Age.	blago,	7 49 4	15
Ponedilj.	29 Toma	17 Danilo	jutrom i	7 49 4	16
Utorak	30 David	18 Sebast.	večerom	7 49 4	16
Srida	31 Silvester P.	19 Bonifac	magla	7 49 4	16

Misečne mine: Pun miseo 2-og, u 8 sati 16 m. na večer; sprva blagi dani i kiša, zatim vitar donosi snig. — Posljednji fertalj 9-og, 12 sati 47 minuta o podne; većinom neugodni magloviti dani, kadkad kiša i mećava. — Mladi miseo 17-og, 2 sata 41 m. posli podne; bistro, zima; prama kraju popustja zima, i pada snig. Prvi fertalj 25-og, 2 sata 37 minuta po pod. i lipo blagi dani. — U prosineu pada dan do 21. za 18 m, a od 22. raste za 5 minuta.

Stogodišnji prorok.

Ova će nam braćo draga
Godinica biti blaga
Jerbo knjige tako kažu
Koje ritko kada lažu.
Al i toje zapisano
I svima nam dobro znano :
Da tko radi onaj ima
Svoga truda plaću prima.
A neradnik sve pro ada
S nestašice i od glada.
Naš stric Lojza tako kaže
Na poso nas tim priváže :
Bog pomaže al težaku
I daje mu sriću svaku
Oduzima on ležaku
Izpruženom u budžaku.
Zato moja draga braćo,
Da bi od vas zlo odvráćo
Dragi otac tamo gore
Trudite se već od zore
Pa do tavné kasne noći
Blagosov će s gora doći.

Z i m a.

Zima će nam biti jaka
Ko obično štoje svaka.
Sniga ćemo imat dosta
Biti će ga čak do posta
Zato hrani više svinja
I pripravi dost mekinja.
Suvo meso dobro čuvaj
Svakim danom ga nekuvaj,
Bit će dobro i kasnije
Kada sunce toplo grije
Radeć teško na svom polju
I dobiješ dobru volju
Po komadić založiti
Pa se nećeš razboliti.

P r o l i ć e.

Proliće je zato lipo
Kaže stari prorok Stipo.
Jer u njemu sunce sjaje
Plodnost voću zemlji daje
I pruža joj život novi

Da nas hrani sa plodovi.
Al kad ima mlogo kiše
Bojati se triba Tise
I Dunava a i Drave
Što da pasu onde krave ?
Pa i ono malo mlika
Što ga daju ko od lika
Sve je belo i mršavo
Puno vode i nezdravo.

L i t o.

Toplo lito i ugodno
Običaje biti plodno
Al za one koje rade
I neprave baš parade
Na litinu uvijek paze
Da ju stada nepogaze.
U snopove čvrsto svežu
I dojave svojem knezu
Da zapovid dade svima
Oružanim latovima
Nek čuvaju obće dobro
Tako triba dragi pobro !
Neće tada gladi biti
Al netriba odviš piti
Ni rakije a ni vina,
Živila nam domovina !

J e s e n.

Jesen zrije vinograde
Koje ljudi rado sade
Jer nam daju slatko pilo
Štoje mlogom već prisilo.
U jeseni brigu nosi
I što imaš sve pokosi
Pa si spremi sve u kući
Ali nedaj ženi vući
Sa tavana kradom hranu
Da ju daje za maramu
Obično ju bo priplati
Sve to triba gazdi znati,
Ako želi od propasti
Bit siguran i napasti.
Živite mi svi u miru
I čuvajte svoju virtu.

Može li se štogod spasiti od propasti za nas ?

Čudnim će ti se učiniti dragi štioče ovaj naslov kad pomisliš, kako si još i sam zdrav i krepak kad pogledaš oko sebe i vidiš svoju braću još lipim brojem oko sebe.

Ali je donikle ipak opravdan ovaj naslov jer znam da si čuo i sam kao i ja već sto puta, gdi se niki hvale da već nema Bunjevacah a drugi što bržu propast proriču milome nam rodu. No na ovo smo već navikli i ovom prilikom nebi marili za taka govoranja, da nema rodoljubah koji su to žalostnim srcem već povi-rovali; što više, da nismo to žalostno priznanje već i u jedinoj bunj. novini čitali kada je anathemu izrekla na bunj. narod sbog nemara za novinstvo, za knjigu za višju naobrazbu. Daklem kad ovo uzmeš u obzir, a osim ovog pomisliš na to da se niko pomanjkanje zaista osića medju nami u broju a još veće u dobru kojim započetim putem nemož drugud no do propasti stignuti; onda ćeš pripoznati da je barem sa nikog gledišta opravdano moje gori stavljeno pitanje.

Na to pitanje ja evo u sporazumku sviju svistnijih rodoljuba odgovaram, da se pametnim i shodnim trudom mnogo dobra lipe didovine, mnogo dragocinja . . . što je naše pravo narodno može spasiti. Ali ja ovom prilikom samo ovo dragocinje želim našim rodoljubima priporučit što nas čini da smo lično Bunjevci.

Prija svega na utišenje sdvajajućih rodoljubah želim reći, da: nema naroda u kulturnoj povisti u kojeg bi prost puk išo za novinarima i piscima nego svagdi to vidimo da su pisci nastojali pri-

bližiti se srcu roda svoga i tako ga oplemeniti i dizati do površine izobraženosti. Ta molim Gospodo! i draga braćo! više čitaoca jedva ima koja knjiga od nimačke, pa ipak jedan veliki nimački pisac morao je izreći: „ko hoće da ima čitalaca neka ji stvori sebi!“ Šta je s ovim htio reći? Ništa drugo, nego: piši ono i onako što i kako ti srdce i pamet čitalacah zahtiva. Pa poklem se medju Bunjevcima još ovaki nije izlegao, — ili se barem nije pokazao baš s otog nije pravedna anathema naše najposlidnje novine, ili ma kojeg književnika ako je to činio.

Tko je kriv što naš narod radje čita Relkovića, Kačića i iz ovog više komada piva: a naše kovance iz naših novina „Bunjevca“ ili naših kalendara neće da prima? Šta više radje će naučiti slavonsku ili srpsku, po tamburašima prinesenu pismu. Svemu tome ko je uzrok? Ja neznam ali toliko smim izreći, da naš puk nije. I ovo mi je dosta.

Istina bog do dan danas još neukaza se kod nas pučki pisac koji bi na puk ositno dilovao bio, opet priznajem da smo dužni uspomeni, bolje sriće pridostojnog Josice (Josip Jukić). Dosta glavno pogodio je on ugadjati rodu svome sa piscima svojim, jer su se ove hvaćale za srdce i na novo nikle na usnami naših divojčica. Ali malo se osladjivamo njegovim plodovima. Jer nije bio baš plodan pisnik valda zato što ga udes ovoga života ni najmanje nije štedio; a osim tog i nemila smrt prirano ga je otela od nas.

Rekao sam da bi se mnogo moglo spasiti. Ali na prvi korak bi tribalo a to bi i mogli — ja

se jako nadam da će mo i učinit — spasiti naše starine, koje bi imali ne knjige uvesti i po mogućnosti u bunj. narodnom životu zadržati ili baš, ako bi bile poginile, u život na novo usadit. I ovo bi bilo jedno sredstvo po kojim bi se imao ponos narodni, pa i sam narod odhranjivati i tako spasiti od propasti njegovu ličnost, Zabadavad bi se mi nazivali Bunjevcima ako bi zanemarili naše starovinske lipe običaje, svečanosti krasne pisme i pripovidke oduševljenu bunj. molitvu požrtvovnu ljubav prema roditeljima, prema vinčanom svome drugu, prema miloj dičici. Kažem ako smo ovo zanemarili nismo pravi Bunjevci jer upravo u ovima sastoji značaj bunjevštine.

Sad pako pitam šta smo u ovoj struci u korist roda našeg, našega jezika i narodnosti učinili? Baš ništa Draga Braćo! i Sestre! Stidili smo se naše najlipše krasote koju smo baštinili od naših roditelja. Zabacivamo najsjajnije dragocinje što sam malopre naveo. Ovo nebi reko da bi bio grijh našega naroda jer su njega sirotog njegova sudbina i nemarni izobraženi sinovi na toliko pogazili da se sam sebe počo stiditi i prianjati za tudjim i ne pomišljajuć na istinite riči velikoga muža B. Josipa Eötvös: „koji je narod kadar sbaciv svoju osobnost u drugi se priliti, taj nikad neće na korist biti čovičanstvu“.

Pa uzprkos tome što je naš narod počo zaboravljat da je svaka narodna pisma alem-kamen njegovog duhovnog života, da je svaki vir pripovidakah ili pisamah bile ove ljubavne ili junačke ogledalo u kojem se može ogle dati grad ili selo po kojem su nikle; velim da ovo sve još nije

propalo, ili barem mnogo bi se moglo još oteti od propasti. Jer još uvik možemo čuti, da ovde jedan dida zna dobro pripovidat; onde jedna baka krasno grokti pisme junačke; opet na drugom mistu jedna divojčica umiljato umipivat pisme ljubavne. Ako ne zna da još i danas najkrasniji običaji vladaju kod mnogih bunjevačkih kuća starovinski: na Božić, na poklade, uskrs, veliku nedilju, cvitnu nedilju i na druge blagdane; dalje na prelu, svinokolju, doženjancima i drugima izključivo bunjevačkim svečanostima; napokon jedna Bunjevka ili Šokica sasvim različito odilo nosi od svih inih narodah na toliko da ju izdaleka možeš upoznati. Što više u svim navedenima stvarima još i pojedini gradovi, sela, naselbine, salaši se razlikuju jedno od drugoga.

Pa kad je tako onda ništa nije prirodnije (természe tesebb) nego da se i sam jezik manje više minja po različitim misti. I to je istina prava. Drugi je naglasak kod Bunjevacah drugi kod Šokacah; drugi priko Dunava, drugi s ovu stranu Dunava; imamo mi svoji osebni riči ovde kao i oni onde.

Evo draga braćo i sestre! ovo je naše rodjeno i izključivo blago. Ovo su naše starine. Ovo nam sačinjava našu književnost (irodalma) živu i jedinu jer pismene u nas još nema koja bi se pravo i izključivo bunjevačkom mogla nazvati. Ta što su Hrvati i Srbi napisali to je sve opće i u toj općoj knjigi mi smo kao Bunjevci najmanje ili baš nikako zastupani.

U ovom nam je položena sva dosadanja umjetnost i znanost. Daklem ko nebi uvidio da nam svim prva i najglavnija zadaća

mora biti dušom i tilom nastojati da se otme od propasti što je moguće. Ovo zahtiva od nas ne samo potomstvo, koje će sigurno poželiti koje kad pogledati u staru dobu didovah svojih, nego i naš narodni ponos jer sve ovo u jedno sačinjava duševno biće našega naroda koje mu obrazuje ličnost.

Sakupljeni stari proizvodi naroda bunjevačkog sa sviju strana gdi god nas je bilo i ima već po sebi svakom Bunjevci će biti milo blago u kući i slatko štivenje za prazne sate. To čitajuć divićemo se našima starima njihovoj izobraženosti u jeziku, na koliko su savršeni bili od nas. Jer pokupimo li sve naše starovinske pisme, pripovidke, običaje i njihove nazive vidićemo koliko smo naših riči ili oblikah (forma) ričih zaboravili ili zaboravili misto kojih smo tudje primili. Osvidočićemo se, da smo nedostojni sinovi naših didova; da smo — kao što jedan velik Bunjevac veli — slavu i diku naših pradidova zakopali, da zakopali, al tako da ju nismo ni križem obilježili.

Dok nepokupimo i nove proizvode naše, ti istih vrsta naučićemo mnogo i mnogo ričih koje upotrijebiva Bunjevac ili Šokac, podunavac ili prikodunavac još i dan danas; a ovi će mnogo naučit od nas takih riči ili izraza što kod nas vladaju i koji se baš u pismami ili pripovidkami prikazivaju u svojem pravom obliku.

Tako ćemo obogatit naš jezik, što kad uvidi ma koji sin bunjevačke majke, nadam se da neće više kvariti i ružiti svoj jezik tuđimi ričma. Tako će se razjedrit naš jezik, kojeg će svaki Bunjevac i Šokac moći razumit, i kojim će se stvoriti medjusobno opće

sporazumljenje kod Bunjevaca i Šokaca.

Ovaj jezik bi mogao i moro kod nas postati književnim jezikom i onda bi mogli biti sigurni da će nam svaki Bunjevac i Šokac razumiti novinu i rado će ju čitati, a pisac će lakše pisati. Pomoćju toga jezika će nam doći narod do prosvite i do napridka.

Dok nam to ne podje za rukom nemojmo misliti da smo ustanovili bunjevačku knjigu.

Stari bunjevački običaji u koliko smo ji dobrima i shodnima upoznali u ponašanju u odići ako ji, u koliko su propali povratili, a u koliko su u životu ostali i na dalje ji uzdržali budemo, još i tu će nam korist doneti da će priteći u pomoć moralnom našem društvenom životu. Jer nepobitna je istina da je misto mnogih bunjevački i šokački običaja gori, tudj primljen koji je većma godio pokvarenoj nam naravi. Naši stari običaji su bili štit (napis) pobožnosti i narodnosti gdi oni nestaju tamo i one ginu, ako nisu još sa svim izginuli, što žalostno ali istinito svidoči iskustvo. Ovo se o šokačkoj ženskoj nošnji za sad nemože reći ali o ovom drugom prilikom više ćemo reći.

Narodno bunjevačko odilo je dalo posla pune šake našima ženskinjama što ji je tako rekuć spasonosno odvracalo od dangube. Ona da ji je zabavljalo šav, vezivo, tkanje ako nisu imali važnijeg posla u poljskoj radnji. A sad? Sad nema narodne zabave, radnje, ali nema već ni ove druge. Pa tako sad mnoge seke i snašice — oprostite mile moje što sam taki iskren — nisu drugo neg razpikuće. Steći ridko će koju pomoć ali razteći to ume.

Nisu stare trošile za svoje odilo u dućanu, ali sad već nije ženska glava ako nezna što skuplje ruvo kupit, pa jer ko što vele muška glava ne razumi se u ženske poslove najvole ako Baćo ili Čiča ostane kod kuće, da oni misto 60—70 frt. po 100—120 mogu potrošit: ta čivutin je dobar pretelj našim gazdaricama, dok mogu ranu prodavat i priko gazde ima se veresije (vire) koliko hoćeš.

Da ovim načinom nevinost i čudorednost bunjevačka sjaj naše narodnosti, pa i zemaljsko blagostanje propada to dokazivati nije nužno. Ta dok mi naš novac dajemo za svilu, kumašu, portove dotle naši domaći proizvodi gube cinu; naši krojači, tikači, prelje, šivalje, pletilje, vezilje nemaju

svoje zaslužbe, pa s otog i propadaju.

Naše lipotice se sad već i bez truda ukrasivaju poput onog poljskog ljiljana o kojem veli sv. pismo: „pogledajte na ljiljane u polju, kako rastu: ne trude se niti predu, niti šiju ali ni Solomon u svoj slavi svojoj nije bio obučen ko jedan od njih.“

Ali okanimo se dokazivanja narodni naš ponos neda i neće dati da propane na vike vaše staro blago, pa ticalo se to jezika ili običaja narodnih ili odila. Ta nijedna ptica se ne stidi svoga perja, a mi Bunjevci i Bunjevke da se stidimo onoga što nam je srdcu drago. Svaka ptica svojim glasom piva i Bunjevac će bunjevački sborit a Bunjevka bunjevački groktit. Tako bilo na vike,

P. . . .

Subotica.

Subotica stara slavo
Bunjevaca dična glavo
Od uvik si slavna bila
Radi svojih dobrih dila.

Subotico stara diko,
Iskrenosti prava sliko!
U tebi je dobro svako
Samo biti može tako!

Subotico uživanje
U tebi je blagostanje
Gostoljublje u teb cvate
Zato gleda svatko na te.

Subotico sumbul cveće,
U proliće što se kreće
Miomiris svuda širi
Stalno stoj u svetoj viri.

Subotico čisto zlato
Svaki štuje tebe zato
Jer si puna dobra srca
Čista ljubav iz kog freca.

Subotico kamen dragi
U tebi je sve u snagi
U tebi se drži „prelo“
Ali nisi zato selo!

Lipa naša slavulj ptico
Čista, bela Subotico
U tebi se vodi „kolo“
Pravo gnjzdo sokolovo.

Subotico radost naša
Srid narodnih tamburaša
Baš pravi si alem-kamen
I biti ćeš uvik Amen.

P. R. K.

Novorodjeni sinak.

(Pripovist iz bunjevačkog staro-davnog života.)

Prid jednom malenom kućicom jedva i trskom pokrivenom žali majka oplakiva sina sidi i tuži Frančičeva jadna udovica.

Ali da dužan ne ostanem moram ti reći dragi štioče da se ovo malo posli dolazka Bunjevacah u Suboticu dogodilo. Dok su još naši stari misto kuća zemunice kopali i u tima pribivali ili u nuždi i sakrivali se. Zato i naš stari Frančić buduće da je bio bogat, samo malo je kućice sazidjo više zemunice svoje, i to mu je bila kuća.

Prid tom kućicom vidimo već posli smrti starca Adama gdi mu bab-Mara jadikuje; sirotica ona ruke sklapa, usnami po jednu molitvicu šaplje a u srđca zebe. Ogleda se oko kuće po širokom stadu, po lipi volovi, po repatih konjici, al nigdi ne nalazi kome bi se potužila. Nema virnog druga jer ga je sahranila, nema milog sinka jer ga je izgubila, nema virnog sluga jer ju je ostavio.

Kada joj zahrzo žalostno vranac, što je nosio Stevu na mejdane i u rat za kralja svoga, kano da je ubojita strila zasikla u starkino srđce prolije suze i zavapi: Ej lipi konjicu moj, ej dragi vranče moj, ko će ti od sada trti znoj? ko li ćete vodom napojiti, ko li zobom nazobiti? Ej zmaju moj vilenjače ko će tebe sad sedlom osedlati? Ko će kralju virno poslužiti, koli starki radost donositi,

Dok bi tako žalila majka udovica, eto joj iza ćošē priko dola baba-Janje dobre druge. Ova kad je vidila Maru uplakanu čisto se zapanjila: a križ Bože šta je tebi Mare? Ogleda se desno i livo

te rekne: a ko te je diro dobra moja komšince?

Dobro što si došla! Nemam ti nikog. I Bog te je dono. — Tužna ti je i žalostna Mara.

Pa šta je? ja te ne razumim reče nestrpljivo baba-Janja. Ali je Mari srđce mah otelo i ona silom riči izgovara. No ipak počme: „u ponediljak sam ti sina na oranje poslala sa volarom da idju s Bogom malo pod žito orati. A danas evo već četvrtak i mog sina ni odkud. O tužna Mare, al puknuti mora moje srđce.“

— Pa di je kad ga nema; niste pitali koga nijel ga vidio?

— He vidio, — vidio Bog bi dao pa nije ni vidio kad nije dobro vidio Danas mi istom bio volar i pripovida da su zlo prošli.

Dok bi tako baba-Janja svojom radoznalošću izpitkivala i nije znala nikako do prave nesriće doći, dotle dodje i opet Mate volar, — nije li stigo od kud god kaki glas i on će na pitanje baba-Janjino odgovorit:

— Ta znate i sami, kad je na novo puklo glas da kumci idju i pale, kolju na sve strane i mi smo utirali i uveli sve blago vamo u selo i na salašu ostavi gazda Stipe na jednom malenom dečaku, — ta na Antunu 6 volovah, i on je sa mnom uteko.

Kad smo otišli u ponediljak da oreimo — orali smo i u vrime sili smo da ručamo (Najpre smo sili da ručamo.) Mom se gazdi nije primo ručak i on se što brže manio. A to se meni nije dopadalo, što se on tako jako zamislilo i zapitam ga: Gazda zašto

Vi ne ručate? On mi doduše odvrati da nije gladan jer je ručo kad je pošo iz sela, al meni se nije dopadalo ni najmanje njegovo vladanje, za to sam mu i govorio: „Hajdte vi da mi idjemo u selo jer će tu nas kogod pohvaćat i po ubijat a volove od-tirat.“

Na ove riči baba-Mara kano du su je sabljom ošinili jaukne a baba Janja sva uplašena: „Za Boga! ta valda ga nisu ubili?!“

— To ja neznam za cilo odvrati Tome — samo znam da na moje nije pristo i mi smo otišli na oranje. Al kad na jedared ugledamo mi vaške gdi trče sa gornjaka zaurlavaju, jauču. Prah se digo više nji i za njima velika oblačina mutna pa strašna. Ja doviknem gazdi Stipi: „Gledte Vi samo onamo kako se praši sad će bit begaj! A on se još i os-minuo: „ta to je oluja.“

— Meni nije bilo do njegove šale, već rasrdim se, ostavim volove, paraču, uzmem put pod noge pa biž! Više putih sam se obazro a na poslitku samo sam vidio da su volovi pušćani, al njega nisam već mogo ugledat, valda se digod sakrio.

— „Jezus Maria!“ uzdahne baba-Janja na veću žalost tužnoj Mari

— Kad sam dobrim odmako i stigo u šumi, popnem se na jedno drvo da razgledam i baš s otag sam opazio da su kuruci kod mog gazde; nji trojica i da je jedan sablju digo.

Ovde kano da će joj svist zaći tako žali baba-Mara al Tome zato svršši što je počo i reče: neznam baš za cilo, al sve mislim da ga je i udario po glavi; ja na to skočim pa biž dalje! I s otim odem kući. Nisam tio ni

amò doći što sam se rasrdio na njeg a s druge strane nisam tio staru Snašu oma razžalostit.

— Ta meni je znate svejedno, al dame je lipo htio poslušat, pa da smo se u vrime sklonili ovde nas ni glava nebi zabolila jer da smo mi te vucibatine dočekali s našima žaračima znam da jim nebi palo više na pamet u subotičke bunjevce dirati. Al ovako je propo.

— „Ako je tako, onda već nije dobro“ Reče čisto mudro baba-Janja i tu malo se zamisli. Trla je svakako svoju sidu glavu da štogod pametno izmisli. Istom je drugidaš svitovala svoju drugu; Ta ne ubijaj se bogat baš na smrt, ta može bit da će se on još povratit.“ S otim je dalje mudrovala. A volar otidje, da razgleda marvu i tako koje šta.

Dok bi baba-Janja glavu trla a baba-Mara gorke suze ronila, Mate pak po avliji poradjivo zalaju na jedan mah vaške i potrču na gornjak na gredu; iztrče baba-Janja a i Mate stane na srid avlije da i on vidi šta će biti. U jedan mah opaze da je velik zeljov stao na gredi i neće dalje već maše repom i po malo lajucka. Na to Mate poskoči i vikne. Gazda Stipe će biti za cilo neće vaške da ga diraju.

Medjutim se i Mara pomoli iz kuće a baba-Janja čisto ponosno se izpeči „ta bogat! on će biti, — on je, niko drugi!“ potvrdi i na dalje. Čekaju, trevljaju šta će biti, gledaju svi troje kano da će jim oči izpasti. Nemirni se pomiču bliže gredi. (Kad jedared opaze oni više grede di se ukaziva jedan šešir čobanski širokog oboda da bi za kišobran mogao pristat. I to je pomutilo Matu, krv mu se ohladila, i pomisli u

sebi : ta nije on čoban, bez daje štogod reko. Posli ukaza se i okruglo lice misto duguljastog i to crnim podbradnjakom ovijeno, ubradjeno. A kad dalje eto ti stigne na gredu na lipom mrkom mageretu jedno čobanče. Čuju iz daleka, kako javlja „lisca“ svoga. Vidi se da jako žuri pa upravo prid Frančičevu kuću.

Daklem naše žalostno društvo iz prve privare se već uzbudilo, ali sad su još radoznaliji postali : šta taj čoban misli kad se upravo nami uputio. Sto misli jim prnilo kroz glavu dok se čobanče nije na toliko približalo da je moglo doviknuti : pozdravlja Vas gazda Stipan !

Na to Mate potrče i starke pohitiše od radosti i samo ogovaraše : „živ je živ je!“ Što brže upознаše da je to čoban komšije Jose.

— „Štaje je bože ?!“

— Hvaljen Isus ! Evo poslo me gospodar Stipan da dodjem kazati staroj komšinci da je on živ. Došo je do našeg salaša al dalje neće da idje jer tri dana kako nije jio i tamo sad opočiva jer je tako susto.

-- Pa di je bio do sad ? šta je radio ? kako je živ osto i sličnima pitanjima obkoliše magarca ali se čoban svakako otreso od nji jer veli — da on nema ništa.

-- Vidio sam ga i ovo vam je poručio. Drugo neznam.

Sada starka Mara opet radostne suze stane prolivati u koliko je mogla još glasom zapovidi Mati da hvaća u kola i idje rad Stipe što brže. Ona se pako hlata da s baba-Janjom što sladju večeru sprave novorodjenomu sinu.

Istina da ni Mate nije štedio konjah ali opet majkina pamet je već sto puti bila kod sina svoga

i povratila se. Bog sveti zna koliko puti je pogledala na polje, nebi li što prija uvrebala Ranka svoga. I da nije bilo baba-Janje po staroj majci bi se zakasnila večera. Jer osim tog što je već klonula duhom i tilom uvik je na pendžeri stojala ili na vrata izlazila dok jedared kola kao grom ne omanu oko kuće. I eto tu je sinak majkin, tu je jašac vranca, tu je gazda tu je goso. Lipo rumeno lice mu pogubilo, oči kano da se mirnije kreću (u svoju miću) u svojih dolici. Reko bi da se suši, ali kad grozovito duhne i pogleda očima u nebesa onda osićaš istom kaka sila vlada još i onda u uvridjenom deliji. Ozbiljnost mu se na toliko sad već povisila da šale, smija ili baš suze žalostnice badavad izgledaš.

Kad ga je upitala majka : a di si do sad bio sinko ? ovo je odgovorio nikim ukornim glasom.

— Obešenjaci oni sili me na konja i odveli u Kečkemit da i ja s njima idjem robit. palit i ubijati poštene ljude. — Ja pa da budem bundžia. Htili su već da mi dadu u svoje vrsti haljine ali ja srićno uteknem ; i tako gdi noćom putujuć dovatim i subotički atar Ružni skotovi napostio sam se š nji.

— A da šta ste radili s onom huljom što je digo na Vas sablju u ponediljak još na oranju ? Upita Mate.

— A odkud si ti to vidio ta ti si onda već bižo onako pravo junački. Da ! onda mi već jedan tjo da razlupa glavu. Već vikali su ona dvojica, dok nisu blizo došli : ubi, zakolji kera, baš dobri će bit volovi ; triba nam mesa. Naravno sve madjarski i sva srića što sam znao i ja dobro

madjarski a drugo što je od one dvojice jedan bio ovaj Vörös Pišta što je dolazio i vamo nami koje kad dok sam ja bio kečkemetski djak, jer smo zajedno išli u škulu. Vi ćete ga se sićati Nane!

— Hvala Bogu! koji ti se smilovao, odvrati majka slabim glasom.

— On me je — čim se približio imenom zovnuo i ruku mi pružio. Na to se oma pobrate svi sa mnom i mene vrbuju za svoga druga. Ja sam se badava mislio kako bi tribalo uteći, jer bome

dok nismo u Kečkemit stigli uvik rame nuz rame. Nego tamo je drugačije bilo i ja se nji oprostim.

*

Evo ovo je jedan blagi dogodjaj iz medju onih silni i mnogo mučniji koje je naš narod morao pritrpit dok nije sablju plugom izminio, t. j. dok nisu bolja vremena nastala. Ovako barem pripovidaju naši starci, jer priča sama ove pripovisti sa ustiju jednog subotičkog starca je uzabrana.

Kraljević Marko i Angjelija ljuba.*)

Gorom jezdi Kraljeviću Marko,
Baš sa svojom ljubom Angjelijom,
Pa besidi Kraljeviću Marko:
„Popivaj mi Angjelijo ljubo!“
Al besidi Angjelija ljuba:
„„Gospodaru Kraljeviću Marko,
Ja bi vama odavna pivala,
Al nesmijem kroz goru zelenu.
Dok sam bila kod majke divojka,
Prosilo me dite Tatomire;
Al me neda stara mila majka,
Pa se dite vrlo razljutilo,
Od ljutine u goru otišlo,
Sobom vodi devet Harambaša.““
Al besedi Kraljeviću Marko:
„Popivaj mi Angjelijo ljubo,
Ti se ne boj mladog Tatomira,
I njegovih devet harambaša;
U men ima devet bojnih strila,
Ustrilit ću devet harambaša.“
Sad zapiva Angjelija ljuba,
Ženskim grlom a junačkim glasom.
Al izlazi dite Tatomire,
A za njime devet harambaša.
Trže Marko devet bojnih strila,

Pa potuče devet harambaša.
Uhvati se s mladim Tatomiom,
Hrvaše se cili litni danak.
Al besidi Kraljeviću Marko:
„Angjelijo moja virna ljubo,
Trzaj ljubo sablju iz korica,
Pa odsici makar komu glavu.“
Misli ljuba, misli svakojako,
Pa potrže sablju iz korica,
Pa udara Kraljevića Marka.
Sablja teška a ruka nejaka,
Istom malo nahudila Marku,
Omahnu se s mladim Tatomiom,
Udara ga o drumove carske;
Odnah iz njeg izletila duša.
Stade bižat Angjelija ljuba,
Al besidi Kraljeviću Marko:
„Ne biž kujo, jer pobići nećeš,
Da s pobigla na godinu dana.“
Prorizuje dojke iz nidara.
Kroz dojke joj prometnuo ruke,
Pa joj vadi oba oka čarna.
Teško drugu na hrdjavom drugu.
Al još teže, tko se s hrdjom veže.

*) Fr. Š. Kuhač. Narodne Pisme. IV. knjiga. Strana 290.

Dva komšije.

Napisao P. Robert Kauk, redovnik.

I.

Ivan Šamanović bio je veoma pošten i dobro stojeći poljodilac u selu Čičircu; nije dakle čudo što je već triput po više godina kneževao, jer ga je svatko sbog njegove dobrote i pravdoljubivosti poštivao. Možeš si lahko pomisliti dragi čitatelju, kako su se stanovnici malenog sela Čičirca uznemirili i pobunili, kada su jednoga lipoga jutra čuli: kako maleni birov na bubanj udara i daje na znanje, da će se Ivana Šamanovića kuća i zemlja na „licitaciji“ prodavati. To je bio za svekolike kao što se obično kaže: iz vedra neba grom! Nitkomu ni u snu nije palo na pamet da bi se takova šta sa starim knezom moglo dogoditi, pa se je ipak dogodilo. Uzrok k tomu bijaše ovaj. Ivan Šamanović imao je brata Stipana, koji je u Budimpešti sa hranom i drugima stvarma u veliko trgovao, za koga je on na više stotina forinti sa svojim imanjem dobar stajao; nesrića je tako hotila da je Stipan propao, pa je i svoga brata Ivana sobom u propast povuko. Ivan bi za cilo bio od žalosti, i gladi poginuo, jer sbog starosti raditi ništa nije mogao da ga njegov sin Jozo nije svojom zaslugom uzdržavao. Istini za ljubav moramo kazati: da je Jozo isto tako poštenjak bio kao i stari otac mu; bio je on takodjer raden, miran i lipoga uzrasta mladić. Nije dakle čudo što se je i u njegovom sirómaštvu našlo u selu divojaka, koje su milim pogledom njegove korake pratili. Ali on je ipak bio nesretan, jer je volio Anicu kćer Mate Tičarića, a ovaj je baš njihove kuće naj-

veći neprijatelj bio. Žalostan je dakle uvijek hodio jer je mislio da mu se volja nikada izpuniti neće, i da je Anica na uvijek za njega izgubljena.

Bilo je vrime vršitbe. Dani su prikomirno topli bili, a Jozo se je već četvrti put na salaš svojega gazde Lojze povratio, da opet natovarena kola sa snopovi kući priveze. Jozin gazda Alojzija bio je takvi čovik, o kojem se može reći, da je imao dobro srdce, svakoga je rado u kuću primao, društvo je volio, i pokraj svega bio je čuvaran. Obično su ga nekoji u selu i izvan sela stricem Lojzom zvali, a on je dakako u tom uživao. Još mu se i to mora u radost reći: da nije druge kudilo, ali je tim više običavao sebe faličiti, pa to ne samo u pogledu imanja, već takodjer u pogledu lipote i mudrosti. Osobito je uživao, kada mu je tko ženu Martu pohvalio, o kojoj bi on tada uvijek sa najvećim zadovoljstvom i brkove si frkajući rekao: da je ona najlipša divojka u cilom Čičircu bila. No u ono vrime u koje naša pripovidka spada, nije ona toliko lipa koliko dobra i žalostna bila, pa ako si ju upitao za uzrok njezine žalosti obično je odgovorila: da je kćer zlo i nesretno udala, a sin joj daleko od kuće u vojnice otišao. Lojza se za sve to nije baš toliko žalostio, on je znao svoju tugu kraj tambura zaboraviti, a najpotlam sluga Jozo u poslu je njegovog sina Stipana sasvim znao nadoknaditi. Pa tako i sada kada je vidio kako Jozo teško snoplje, okretno i lakom rukom na kola baca, nije mogao a da ga nepohvali, zato mu i reče:

„Tako, tako Jozo, vidi se da svoj posao dobro razumiješ; — ali da, sada mi pade na pamet, šta se je opet dogodilo sa Matom Tičarićem tamo na njivi, mi smo vašu svadju čak ovamo gore čuli?“

„Čudnovat je to čovik,“ odvrati Jozo „uvik traži prigodu kako da se samnom svadja i da mi naškodi, sbog onog starog procesa, što je imao sa otcem, dok je još on knez bio.“

„Znam ja cilu stvar“, reče stric Lojza „tvoj je otac pravi poštenjak, on htio tvojega otca novcem podmititi, da kao knez krivi sud izrekne; ali tvoj otac nije na to privolio; nu Bog je uztrpljiv ali je dostižan, pa će i njega sve-možna ruka naći. Stric Lojza još je dalje hotio govoriti, nu u taj čas začuše težki jauk ženskoga glasa. Jozo kao brez duše potrča tamo i za nekoliko trenutaka spasio je život svoje mile Anice, kćeri Mate Tičarića, koju bi poplašeni konji još za koji čas priko brda u bezdno sa kolima strmoglavili bili.

Anica primi Jozinu ruku i zahvalnim mu pogledom reče: „Ti si mi život spasio, to nikada zaboraviti neću.“

Ove su riči uvik ostale Jozi u pameti.

II.

Mato Tičarić ljubio je svoju jedinicu Anku cilim srcem i bio je pripravan sve svoje imanje za njezin život i sriću prikazati, nu ipak mu se nije dopalo što joj je baš upravo Jozo život spasio. Nije dakle čudo, što ni riči nije progovorio kad mu je Anica cili dogodjaj izpripovidala. Misto da je mladića pohvalio i na njegovom odvažnom dilu mu zahvalio, nije pristao i na dalje svojega staroga

komšiju Ivana i njegovoga sina mrziti i progoniti.

Bilo je o svetom Andriji, kada je stari Ivan pod večer unišao u birtiju „crnomu konjicu“ nazvanu, da tamo sa jedno pol litre vina svoje rapavo grlo nakvasi, i sa dobrima se prijateljima u razgovoru zabavi.

Samo što je otvorio vrata, opazi ne brez velikoga zadjenja pri jednom astalu nekoliko ljudi, a med njima i svojega komšiju Matu. Nazvavši jim: „dobra večer,“ side nuz jedan osebni stol i dade si doneti vina. U to je vrime za nekoliko časova nastala tišina. Mato na komu se je moglo spaziti, da je već priko mire pijo, jakim glasom reče: „Zašto se ljudi dalje nemišete? Smijte se, i nedajte se od jednog propalice pomutiti, kao što je moj komšija Ivan. Budite veseli i pijte, ja ću sve izplatiti. Ja Mato Tičarić najveći gazda u Čičircu, prodao sam priko sto mirova hrane u varoši, pa sam vridan valjda cilo selo napojiti.

„Ti si dakle danas u varoši bio?“ upita jedan od okolo sidećih Matu.

„Da bio sam“, odvrati ovaj drzovito. „Tamo je život, tamo nas i najveća gospoda poštivaju i ruke nam pružaju, jer znadu da smo gazde; a osobito mene, ta meni i sam veliki župan (föišpan) već iz daleka šešir skida i rukom maše. Nu li to je istina da i tamo koje-kakve propalice, kao što je moj komšija preziru i ledja jim okreću.“

Ove vridjajuće riči, nemilo su dirnule staroga Ivana u srđce, zato žalostnim glasom reče: „Mato, ti stvar pretjeruješ; ti mene brez svakoga uzroka vridjaš. Ja sam stari čovik, ali možebit da ću još

tv^oju sramotu doživiti. Kojom mirom budete mirili, kaže sveto pismo, onom će vam se i odmiriti“.

„Oho, tko to više?“ Upita u vis podignutom glavom Mato; pa kao da Ivana ni vidio nije, reče: „To ste vi komšija? Pijte vi vaše vino u miru, a za naš razgovor nemojte se briniti. Ljudi kao što smo mi, nemogu tako daleko dotirati, nama fali (manjka) mudrost za kneževanje“.

Na ovaj pun napetosti i uvride govor počese se drugi iza glasa smijati. Stari Šamanović uze drhtućom rukom čašu, na brzo ju izkapi, i nazivajuć društvu „lahku noć“, izidje laganim korakom iz birtije.

III.

Težkim srcem izpripovidao je stari Ivan svojem sinu Jozi, kako ga je komšija Mato u birtiji vridjao. Jozo, koji je bio pripravan svoj život za svojega oca uložiti, planio je od boli i srčbe na ove otčeve riči; on je bio odlučan u onaj čas i najgorje sa Matom učiniti, da bi ga pri ruci imao bio. Nu stari otac opominjao je kao i obično svojega sina na uztrajnosti uztrpljenje, da je još najbolje na dragoga Boga se osloniti, on će svakom u svoje vrijeme pravicu odkrojiti. Tako dakle Jozo ovima ričma umiren, oprostio se sa svojim ocem pošao je da ide svojem gazdi Lojzi na konak. Duboko u mislih zadubljen išao je lagano, bez da je i sam opazio kuda ide. Težka magla zastrla je svitlost miseca, stoga je tako tavno bilo, da nisi prsta prid očima mogao viditi. U taj čas začuje Jozo poderan i krupni glas i po njemu odmah upoznade Matu svoga najvećega neprijatelja. Krv u njegovih mla-

dih žila s nova poče kipiti, i strašne ga misli zaokupiše, ali i opet mu padoše riči otčeve: najbolje je osvetu na Boga osloniti! Mato je međutim bezbrižno dalje teturao i sam sa sobom govorio: „Ej kako se kupe i vrte oko mene kad čuju da sam u birtiji; znadu oni da sam ja bogat, al sam ja bogat, al sam i mudar. Neka govori Lojza što god hoće, daleko je on od mene. Pa tako isto Fraljići, Truljići, Koprčanci, svi su oni ništa prama meni Mati Tičariću u Čičircu“

Čop! Čop! i u isti trenutak plivao je gazda Mato u hladnom Vajišu kakvi je dugačak.

„Pomoć ljudi! pomoć!“

Jozo kad je uvidio da tu nema šale, već da najbogatiji Čičirac greca, pohiti tamo, skoči u vodu i sretnoga izvuče na suho.

„Vi se baća Mato okupaste, reče mu Jozo.“

„Da brate Jozo, i to još brez volje. Ta nije ni čudo, razsrdio sam se na kojekakve žebrake, koji bi se samnom u bogatstvu i mudrosti rado mirili, a ja to nedopušćam pa ma još jedanput pao u vajiš; — samo da nije tako hladan, ali evo sav od zime drhćem.“

U govoru su došli do Matine kuće.

Sada je prisiljen Mato bio Jozu pohvaliti, jer prid pol godine spasio je život njegovoj kćeri Anici, a danas opet njemu. Nije čudo što mu je Anica plaćuć ruku stisnila i u uho mu prišaptнула: da mu to neće nikada zaboraviti!

Sutra dan samo što se je svršila prva misa, pripovidio je Jozo cili sinoćnji događaj svojem gazdi stricu Lojzi. Ovaj zafrkujuć si brkove i uredjujuć fuse (subradje) do kojih je mnogo

držao, sasvim ozbiljno reče: „što je Mato sinoć tako ludo govorio, ni najmanje mu nezamiram jer je bio napit. Najpotlam cilo selo Čičirac znade, da mojih sto lanaca zemlje više vridi od njegovih dvi stotine kad malo više voda naraste, onda on na svojoj zemlji šašovinu i trsku misto klasja može kositi. A šta će mi on još da govori o mudrosti, kad ga svatko kao televraču pozna? Ja već tolike godine u našoj selskoj kući, slayne občine Čičirca kao odbornik i senator služim, pa kad bi baš hotio mogao bi i knez biti, al neću pa neću, neka bude tko mu drago drugi, ali Mato znam da neće biti dok sam ja živ.

„Vi striče Lojzo sasvim istinu govorite,“ nastavi Jozo, „ali ja se zato ipak na njega više ne srdim. On me je sinoć pohvalio, a ja i njegovu kćer Anicu volim.“

„No pa sada imaš najbolju zgodu zaprositi ju,“ priuze rič Lojza. „Valjda baš i on nema srce od kamena. Ti si ju zavridio. jer si joj život spasio, po redu triba da tvoja bude. A spasio si takodjer i otcu njezinom život, po pravdi dakle triba da

ti ju dade. Ako ju dobiješ ja ću ti drage volje kumovati.“

Tako je dakle ražanj već bio pripravljen, dočim je još zec po šumi trkao.

Siromah Jozo samo silom i na svejednako nagovaranje svoje gazdarice, odlučio se na prosiću.

Gazdarica mu je u svojoj dobroti, tako da čovik joj ništa o tom ni znao nije, nekoliko komada stari cvancika kredom i čovom usvitlala i u džep mu kao „jabuku“ za Anicu bacila. Dok je Jozo prosio, dotle je ona iz velike se knjige kod kuće molila, da mu dragi Bog posao po volji ovršiti dopusti. Njezina je molitva bila uslišana jer se je Jozo radostan uz obećanje, da će Anicu dobiti, kući povratio. O pokladah u cilom selu Čičircu najlipše su svatove Jozine i Anicine bile. Prava je radost bila ženjenike u lipom i bogatom bunjevačkom odilu pogledati; a da se je puna tri dana gostilo, nije od potrebe ni napominjati.

Tako se dakle dva stara komšije kroz svoju dicu pomiriše, a stric Lojza svakomu je sa zadovoljstvom pripovidaio: da je on to sve tako mudro i pametno izradio.

Našom stranom.

Našom stranom u kraj bašče
Šetao se lipi Vranje
Šetao se desno levo
Bez da mu je kogod smeto.

Želio je mene ljubiti
Zamnom dušu srdce gubiti
Šetao se pivao je
Dok ne dobi srdce moje!

Ali srdcem srdce strada
I ja evo venem mlada
Zato sam ti moje Nane
Neobična već od lane.

Tužna sam ti mila mati
Više nemoj me karati
Jer ja drugog ljubiti neću
Ma sutra mi žegli sveću.

Hulja momče.

Hulja momče i obišenjače,
Ne varaj nam divojčice mlade.
Sad si ovde varoški se vladaš
Gdi ćeš sutra i sam još pogadjaš.

Da su cure ćorave i gluve
Narasla bi moć i tvoje gudbe.

Al je cura ko suncokret cveće
Samo sjajnom suncu se okreće.

Alaj volim kad me cure ruže
Tako uvijek bar samnom se družu.
Il me ljube il mi se prdače,
I tako se nauživam svačeg.

Zakrljani.

Sidi baćo bleđi,
Pa u pupak gledi.
Sgadja, šta da radi?
Kad je od već stari.

Dok je mladjan bio
Radnje se stidio;
Šukundidah staro
Sve profrčko blago.

Nis vidio kavge
Di neb bilo baće

Ni divana prava
Bez njegova para

A sad, — tužna baka!
Gladna ruke sklapa
Kraj nje baćo bleđi
Ružno pupak gledi.

Dosta ima takog
To zna od nas svako.
Bog da tog nestalo
Pleme nam procvalo.

Đivojkami.

Oj sestrice divojčice
Al vam meko lice:
— Nij to čudo kad pateka
Ima dosta leka.

Šokicami.

Hej šokice curice
Vi ste pravo cveće.
Obrazci vam namazani
A papci neprani.

Recimo i u korist zdravlja našeg štogod, što će se i na blagostanje odnositi.

Naš bunjevačko-šokački narod je Bog slobodnom ptičicom stvorio i u krasnu prirodu, zidom ne ograđenu, položio. Narod, sam je potražio zdrave vode, lipe ledine i tamo je hranio blago svoje i napajo. Kao što su mu stada bila lipa i životna, tako je i njega slobodan zrak (ajer) i blaga priroda učinila krasotom svojom.

Danas evo toga nema. Bunjevac i Šokac je sabijen u sela i varoše gdi se on sa svim tako osića kao ptica u kavezu (skrljetki).

A na mnogi misti još i gore jer mnoga vaša braća svojim nemarom ta sela te kaveze svoje čine pogibeljnima arištami. Što jim kadgod tako rekuć izključivo život davalo: čistoća, ćudorednost i frišak zrak, to jim sad podpuno fali osobito priko zime zato nema u narodu na mnogo mista zdravog života. Odtud pomanjkanje u broju braće, sotim u dobrostanju.

Sa ovom prilikom samo na važnost čistog zraka želim upozoriti braću svoju, jer ovo i opet velim

osobito priko zime u veliko manjka kod nas. Bunjevac i Šokac liti malo stanuje u zatvorenoj kući nego ili na salašu, na njivi ili u atovi, u šumami ili na vodi ili ako baš osim kućice svoje nema ništa, kuda bi mogao otići, on će oko kuće svoje tražiti slobodnog zraka, pa opet neće ostati u zatvoru. — Al zimi! tužna i žalostna nam majka naša! Borme u dosta šokački i bunjevački kuća moraš jaku narav imat, ako hoćeš tamo ući a da ti ne zadje svist ili da ne oboliš. A za što? — za to, jer od kako je prvi mraz pao od tog dana na taki misti nisu pendžere (prozori) otvorani i sav zrak u takoj sobi otvoren je posto; jer kao što veli jedan učeni muž: „samo vanjski (spoljašnji), svježi i čisti zrak nam je hrana, a zatvoreni sobni je otrov tim jači čim je više ljudi u manjoj i punijoj sobi.“

U ovoj stvari svidok nam je sam naš narod, jer ja pošto pripoznajem da naš narod i sbog oskudnog života gubi svoje staro lipo lice i skupo zdravlje; nemogu a da ne utvrdim i to da mnoge bunjevačke i šokačke obitelji i sbog kužnog zatvorenog zraka prodaju, o čemu ćemo se ovom prilikom osvidočiti.

Kod nas na mnogi misti vlada još i danas ovaj isti društveni život, koji je vlado prija sto godina; dok su još u opće u polju slobodno živili. Po 5—6 manji obitelji se stisne u dvi ili ritko u tri sobe, koje da su kako prostrane i gromne, velikima se opet nemogu nazvati jer do 10—15 osobah stanuje u jednoj sobi. Ima tamo stari i više pari, ima mladih, ima dice ima roditeljah al i bolestnih. Sad ak pomislimo da to sve u jednom zatvoru diše, koji

se zatvori možebiti cile zime ne provitrava čestito. Jer i onako malene prozore zaspu piskom ili zatrpaju slamom. Krila privežu da se ne mogu otvoriti, ili baš prikuju. Ako bi koje oko razbijeno bilo ono izlipe papirom. Sve mu onome dodajte da taku sobu grije jedina zemljava peć (obično od bubalja pravljena), koja se već i sama redovno puši i zadimljava usmrđi zrak. Više peći se svaki dan suši kakvo god ruho najobičnije pelene izpod dičice male. No draga braćo od kud će u ovakima okolnostima dobiti čistog zraka koji nam je potribitiji od kruha samoga.

Jedan ličnik kada dodje takvoj kući bolestniku nije kadar blizo doći jer valda bi obamro od silnoga smrada. Pa ako ipak želi taj ličnik provižbati bolje bolesnika svoga, primoran je zapoviditi da u njegovoj prisutnosti (t. j. dok je on tamo) pootvaraju prozore jer je to i za bolestnika ne samo koristno nego upravo baš nužno.

Ovo je ono što množina naših neće da pripozna, nego veli, da: „ako Bog da i tako ćemo umriti.“ Istina prava. Samo Bog je dao čoviku pameti kojom mu je dužnost život i zdravlje što bolje uzdržati. Jer sam Bog zapovida: Ne ubi — ni drugog ni sebe — (rukom, ni jezikom, ni ikakvim drugim načinom.) Ali dragi moj čitaoče budi uztrpljiv i posvidočiću ti, da svaki onaj, koji u ovoj stvari ne prima savit svoga ličnika, i ne pazi na čistoću kuće svoje i zraka sobnoga, onaj čini protiv zdravlju, dakle i protiv životu svome; a to je onda i protiv zapovidi božijoj, jer ko čini protiv životu svome, ubija sebe samoga. Okužen, hrdjav zrak je ubita-

čan za naše zdravlje, jer je on prva i najpotribitija hrana tila našega. Potribito je i jice i piće ali ipak znamo da može čovik i 2—3 dana prometnuti bez da bi štogod ijo ili pijo. Nuto nebiva to tako sa zrakom. Neka proba ko samo četvrt sata ne dijati t. j. ne uzimati zraka, može biti siguran da će ga pokojnim nazvati. Jer bez zraka t. j. kisika (éleny) — što je dio zraka — nije moguće obstati.

Cilog života nam — tako rekuć — svakog časa primamo mi sa disanjem nov i nov zrak, i pluće (tūdō — bila džigerica) oddili sebi iz zraka kisik i s otim nas hrani a onaj drugi dio: dušik (légeny) izdišemo; izbacimo ga u zrak natrag jer nas to nehrani. Daklem od dva življa (počela — elementa) zraka samo kisik ($\frac{1}{5}$) nas okrip-ljuje i krv kripi i ponavlja; a dušik ($\frac{4}{5}$) jerbo u njemu samome živit nemože ništa, nego on još udušuje (davi) i ono, što je živo: zato ga zovemo dušik, zato ga i pluće ljuči od kisika i povraća zraku natrag. Sad kad već ova dva plina (gár) — zrak čineća — poznajemo a sitićemo se i sami da čovik nebi mogo tako dugo živit u tako zadnivenoj sobi u koju nebi moglo ni najmanje novog zraka ući. Jer bi čovik kisik potrošio a dušik bi ga umorio. No to se kod nas nemože dogoditi jer će po malo novok zraka uvik se uvlačit kroz vrata i kroz pendžere. Samo taj zrak neće nadokalamiti podpuno pomanjkanje kisika, i tako će dušik sve jači i jači postajati. I taki zrak počima gušiti, težak biti, boli od njega glava. I ako je ko malo pijo ili više ijo u takoj dušičnoj sobi, nema šta da mu pomogne promet jer

kisika nema, nego to mu što je izijo i popijo mora prisisti i izaći iz njega.

To je uzrok i tome, za što naši starci običaju više put priko noći izlaziti i na polju Boga mole tako priko noći kao u jutro. Njima baš sbog starosti, sbog slabijeg zdravlja valja jači i friščiji zrak tražiti koji će bolje hraniti njegovu krv. Ali osića to svako mlado i staro da, kad izidje iz one sobe gdi je spavo mnogo lakše diše.

Najzdraviji je zrak na slobodnom polju, jer tamo nam nesmeta više dušik što izduhnemo. Ako je još polje obraslo travom ili drvećem onda je još čistiji zrak, jer ono zelje privezuje dušik što ga je pluće odljučilo, i s otim kisik ostaje slobodniji i jači.

Može se zrak, odnosno kisik još drugačije pokvariti kao što je svaki mogo osititi da u sobi nemože čovik ostati ako je 2—3 nedilje zatvorena bila dok se malo ne provitri. U takoj sobi istina nije niko potrošio kisik, al se je taj kisik pokvario. Jer za tako dugo vrime kisik šta god naće u sobi da može kisnit on će to ukiseliti ili u hrdju priokreniti, jer on se sa mnogo elemenata lučbeno sje-dinjuje i čini najopasnije smiše koje su prava otrova, kao što si to mogao osititi kod masta kad kisne.

Jednom ričju mnogo ima načina kojima se kvvari zrak, odnosno kisik, zato u koliko je moguće gledajmo da nam sobe gdi spavamo, budu suve, čiste, proste od svakoga mirisa i smrada. Nedržmo u njoj nikakvo voće ili cviće. Najbolji je zrak na kojem se ništa ne osića i nevidi.

Buduć da sam u kratko pokazao da se kisik i pokvariti može

neće biti nužno dalje tumačiti da on onda opasan mora biti za zdravlje i za život.

Uzmimo daklem sad da kod jedne nemarne gazdarice biva i nestašice dobrog zraka biva i okuženja zraka (kisika) jer kad još udješ u sobu ne znaš jeli je kiselica jeli trulež ili hrdja veća što sigurno ne godi zdravlju nego ga podkapa. Tako neuredni starešina kad to trpi ukida život sebi i svojim čeljadima i tako griši protiv zapovidi božijoj.

Daklem pazimo na ovu stvar i popravimo što je falila zahtiva to od nas Bog, zahtiva naša mila domovina, koja zdravih i junački mišica želi. Ali zahtiva to i naš narodni ponos jer drugačije nećemo biti dostojni sinovi otacah naši.

Dužnost nam je na ovo u veliko paziti uvik; ali dvostruka je ova dužnost ako se bolesnik nalazi u kući jer čist frišak zrak je prvi lik. Na ovo bi trebalo da više paze i one matere koje pod srcem nose drugo srce svoje; s ovim bi bolje pokazale prid Bogom da su prave matere nego s vračkom i vražijom mušterijom.

Ovde će možebit ko pitati pa kako da još i na to pazimo. Istina odviše je teško u onom zlu pomoći što je jedan čovik zlo od roditelja naučio i na što je on već toliko put reko da je to dobro. Ako ću da po duši rekнем, moram izpovidit da se ni sam ne nadam na skoro poboljšanju ili barem korenitome poboljšanju. Ipak dužnost mi je rodoljubna izreći što mi na srcu leži, jer u tom nazirem bolju budućnost.

Prvo čega bi se trebalo hlatiti bunjevačko-šokačkome narodu, to je — kad nemogu već alvatnih veliki kuća zidati — da nastoje

svoj kućanski obširni (općeni) život uzkim porodičnim izminiti. Da svaki mladi par, kad mu počme obitelj rasti, odtisne se od svoji stariji, i svojim trudom, svojom mukom nabavlja kruh sebi uživanje svojoj obitelji uz ono malo podpore što će mu stari moći dati, jer danas su ritki bogati Bunjevci i Šokci.

Takim razsućem biće to stečeno da će se svaki kod svoje kuće slobodnije okrećati i lakše će dijati. Ali i čistoću će svaka reduša (gazdarica) kod svoje rodjene kuće bolje uzdržavati nego svekrve. Jer di je mnogo gazda i gazdarica, tamo obično nema nijedne kada bi trebalo za štogod odgovornost primiti ili štogod općoj koristi privriditi.

Naće se možebit koji će na prvo reći da nije moguće a kao rodoljubi još će me i okrivit da rušim narodne običaje i svaljivam jedan od najjačih bedema ćudorednoga života i narodnosti.

Što se prvog tiče da nije moguće — velim — da je moguće, jer na dosta mista tako već žive i Bunjevci i Šokci.

Na drugu poteškoću priznajem da se s otim ruši jedan krasan običaj, ali dodajem tu da taj običaj već nije onaj što je bio kadgod. Nije već više čuvar ćudorednosti a ni čiste narodnosti. Danas je već kućanski život okov koji priči svaki podhvatniji pokret a sile u nerad tira barem na mnogi misti.

Danas već i kod Bunjevaca malo kuća ima, a kod Šokaca još manje gdi bi znali ili hteli svoju kuću onako voditi, kao što bi to imalo biti. Danas tako se vidi, kano da bi izučana, (oženjena) braća samo zato stajala zajedno u jednoj kući, da jim se žene medju

se i sa svekrvom svadjaju i na to paze da koja štogod više ne uradi nego druga, a koristi i od kuće vući, ma za dvie, to mnoge nebi marile. To jim nikad dosaditi neće. Pa kad se u ovake poslove pomišaju još i muževi t. j. rođena braća; šta dobra onda da čekamo od take kuće šta li od one dice, koja se u toj kući odhrane. Može li kogod virovat, da će u takima okolnostima gazdovanje poći u napridak. Sve ovo sjedinite u jednoj šokačkoj kući gdi dite zapsiva materi šta hoće, gdi ćeri slobodno što hoće i kud hoće. Smislite sve ovo i sudite. Ovome istinabog nije kućanski život izključivi uzrok, ipak mnogo on čini.

Uz ovako svaćanje toga vele važnoga pitanja mislim da neće tvrditi još ni rodoljubi da je patriarhalni život one cine koje je bio još i prija 30—40 godina, kada su Bunjevci više zemlje imali oko sebe nego što su mogli uzorati. Onda je patriarhalni život imao smisla zdravog.

Ovo je pitanje sasvim privremeno kod nas, zato sam se makar i neumistno u to upustio.

Što se pako upravo friškog i zdravog zraka tiče, bezobhodno je od potrebe svakidanje provit-rivanje (prozračenje) sobah, što u tome sastoji da svaki dan najmanje dva put u jutro i večer valja otvoriti sve prozore i vrata ostaviti otvorena n. pr. po jedan sat da ji što bolje produše vitar jer će se inače smrad i gad uvući u haljine, u posobje što će uvijek kvariti zdravlje jer se s otim truže kisik (zrak).

Ovde će opet mnogi reći: kako da otvaramo zimi pendžere, kad su zamrznute i polupale bi se, kad bi ji uvijek otvarali? — Istina je žalostna mnogi su prozori i

vrata pokraj toga što je sve jednostavno tako je hrdjavo i potrebno da na mnogi misti veće siromaštvo odaju nego što zaista postoji. Na sve ovo po mojem mišljenju samo zato biva jer se taki gazde ne misle mnogo. Jer bi inače morao znati da i bolje i korisnije držati na sobi u kojoj stoje dvostruke prozore dobre i vrata dobra makar da su i jednostruka jer vrata iz kuhne vode obično u sobu a ne kao prozori s vani (polja).

Dvostruki prozori to su pravi zidovi jer nepuščaju zimu u sobu a vrućini nedadu iz sobe napolje; pokle je caklo (staklo) dvostruko a osim toga između dva stakla prozorna tamo stoji komad zraka koji još teže pušća vrućinu. A osim toga taki dobri prozori se lakše otvaraju i može se provit-ravati soba što je glavno kod zdravlja.

I ovde će se kogod možebiti naći ko će reći: e al od kud nami dvostruke pendžere? kad je to skupo ko bis. Ja ovde samo to odvraćam, da je svaka hrdjava jednostavna pa makar i još papirom bila zakrpljena pendžer skuplja nego dvostruki dobar prozor. Ko ne viruje, nek pokuša grijati jednu sobu sa dvostruki prozori a drugu sa jednostavni prozori, i osvidočiti će se, da soba sa dvostruki prozori nezahtiva toliko ogriva ko ona druga soba. Ipak će taka vruća biti ko i druga ili još i bolje, jer kod dobri prozora svud je u sobi dobro jednako vruće, a kod hrdjavi prozora peć može biti takva vrila da nisi kadar na njoj ruku držati uzprkos tome na drugoj strani u toj istoj se mrzne. Jeli daklem to gazdovanje i pažnja na zdravlje.

Draga braćo u današnjem svitu pamet neka radi sa rukama i no-

gama zajedno onda ćemo moći napridovati. Jer sile same nemogu nam već dosta naraditi. Zato i u ovom prid nami ležećemu pitanju pamet mora prosuditi da će dvostruki dobri prozori u ogrivu onoliko lako prištediti što se na nji potroši, još i više. Osim toga polipšavaju oni kuća a i zdravlju lipe usluge čine.

Ja mislim da će ovo svaki lako razumjeti i moj savit primit ko se nebi slučajno onako mislio ko onaj Subočanin koji je doskora (za sad neznam) svako večer zaprećavo vatre u 2—3 ganja da u jutro ne moro bude jednu žigicu (mašinu) potrošiti. Blago njemu i njegovoj duši!

Šaljivdžija.

Koja zna više lagati?

Neću da ti kažem mili moj čitače gdi sam vidio dvi snaše pod jednim visokim tornom se razgovarati. Ne pitaj me ni šta su bile Šokice ili Bunjevke. Dosta što ti velim, da sam ji vidio i čuo o mnogo koje čemu govoriti. Jedared reče prva: Alaj draga moja, ja hvala Bogu taki dobar i oštar vid imam, da ni sokelov nije bolji. Eno vidim tamo na vrh križa na tornu di se buva šeće sad gori sad doli.

Drugarica joj pogleda gori i reče: Ja dobra drugo moja ne vidim doduše tu buvu ali čujem kako koraca kano da su joj noge podkovane, tako bahato idje.

No to je još lipše odvrati prva.

Sad sudi sam koja bolje laže.

Šokac se pogadja sa župnikom.

Prija sto godina još kadgod davno u nikom gradcu šokačkome

* * *

Evo draga braćo reko sam što sam mislio. Sudite . . . Cilj, koja je jedino boljak naroda našega a svake žrtve je pridostojna, imajte prid očima, kao vojnici slavu žudjenu, i recite šta boljeg rodu našem. Poučavajmo na dobro svaki u svom mistu. I to ričju a i perom. Te kad drugo šta nemamo gledajmo da nam barem koledar svake godine ugleda svitla, u tom možemo izraziti naše želje. Kod nas je do sad kalendar najpristojniji za ove stvari jer je on jedini medju knjigami koji će stignuti u svake bunjevačko-šokačke ruke.

župnik izjavi prid 5—6 svoji povireniji ljudi da je prinužden kupiti koja kola drva i zaprosi ji da mu nadju gdigod. — Kad posli 2—3 dana eto ti jedno posli podne jednog prijana i nudi se da će on noćas doneti drva u avliju samo neka bude kogod budan da ga pušti unutar.

Župnik ne uvažec svaku rič svoga cincara (nabavljaća) primi njegovu ponudu, te mu reče: i ja ću poslati moja kola i još ću jedna naručiti, pa ćete brže privezti.

„E Gospodine dragi, vi mislite, da se tamo može ići ko u svatove subotičke“ odvrati prostodušno taj jednostavni čovik.

Sad se siti župnik da Šokac i za njeg hoće da krade drva iz općinske šume i u kratko svršiša svojim trgovcem. Šta je dalje bilo sa šokcem na žalost ni nam je kronika sačuvala.

Mudri izgovor.

Tavankutom prolazio niki ciganin pokraj Čičanove bašće (vrta) i opazi priko niskog pletera krasan kupus. Zaželi ga i priskoči priko pletera i počme čupati kupus onako iz zemlje. Opazi ga Čičan i stupi ogradi te drekne na ciganina: Co robiš more, sto ti gaća tvoji! — Ciganin uplašen drži se za glavicu kako je baš uhvatio i gleda na čičana. Ovaj će opet početi. Koji te je nepretelj dono u moj kupus?!

— Vitar, kume! odgovara ciganin.

— Da! vitar. Zašto si uhvatio taj kupus?

— Držim se kume da me dalje ne odnese vitar, veli ciganin.

— E pa šta je to u torbi?

— Ta to je onaj vrag šta je u torbi, odgovori ciganin, neznajući već od straha šta radi.

Čudan križ.

Stupi jednom u izpovidaonicu grišnik čovik, žalostan od kajanja silnih grijah. Kad je došlo do izpovidi uzdahne grišnik i reče: Dragi moj oče mnogi su moji grisi ali jedan je velik i prevelik. Ja sam borme ukro križ iz crkve!

— Već to je velik grijah zaista — odvratila otac duh — i taj križ moraš doneti natrag inače ti ne može biti oprostena grijah.

— Hoću drage volje mili moj Gospodine samo da se oprostim grijah.

I odmah ode kući. Zena mu već pijana leži na srid sobe on je natovari na tralje i hajd s njom Gospodinu i prid njim izvrne tralje (kolica) i reče:

„Evo Gospodine križ što sam ga ukro iz crkve još o vinčanju mom.“

Sarajlija i brijač.

Stari poznat berber Jovo od mladosti pa do smrti bio je pun gursuzluka. Dodje mu jedared Turčin iz Sarajeva da ga Jovo brije. Zametnu se njih dvojica u razgovor, onda će laskavo reći Jovo: Ti si komšija iz Sarajeva?

— Jest da! Ja jesam odvratila Ture.

— Hej komšija ti Sarajevci to su ti junaci, koji god dodje ovamo svaki se brez sapuna daje brijati. Reče Jovo.

— Pa zašto ne?! Pribaci Turčin.

Kada dodje red na turskog deliju, prihvati Jovo niku tupu brijačicu i počme brijati brez sapuna. Kada brica počme zapinjati i skakati po bradi, Turčinu polete suze na oči.

Čuješ moj dobri Joco — hoću da kažem Jovo, deder malo posapuni — zamoli Ture — ja nisam iz sred Sarajeva, nego iz bližnjeg sela do Sarajeva, možeš mi bradu malko nasapuniti.

Koja je zla?

Prije kadgog nije bilo teško viditi u gor. Sent-Ivanu dosta badavadžija ljudi a žena još i više. Tako jednom naidju dva drugarica sentivanskim sokakom i vide prid jednom kućom mnogo ženah. Kad ji opaze reći će jedan od njih. Hej Marko jel? bi li ti znao meni kazati koja je zla od onih žena što tamo side pod onom kućom?

— Ja ji brate nepoznajem ni jednu, od kud ću ja znati koja je zla ili koja nije; rekne na to Marko.

— Vidiš, ni ja ji nepoznajem, ali ipak znam koja je zla između njih. Priklopi Jakov.

— Valda se ti samo šališ, na to će Marko.

— Néma tu šale, sad ćeš vidit, sama će se pokazati.

Kad jedared ova dvojica dodju do skupštine ženah, Jakov ih pozdravi i reče: Hvaljen Isus! Zla žena! — Amen uvik! ▲ odkud ti znaš da sam ja zla žena, počmo izpravljati jedna.

— Ta eto sama govoriš da si zla, da ti nisi kazala, nebi ni virovao, baš da sam i (znao) čuo od drugoga.

Bilježnik i težak.

Bilježnik: Imaš li ti Jozo ležećeg imetka?

Težak: Imam gospodine, i to moja baba već pet godina kako u krevetu leži.

Bilježnik: al valjada pokretnih stvari imaš?

Težak: Imam na moju najveću žalost jer mi se žena svaki dan opije od rakije, pa se amo tamo okreće

Pijana mudrost.

Dva pijanca prodju pored pateke te jedan reče: šta misliš Lovro, da i takovi ljudi ima, koji svoj novac u misto da bi u mijani potrošili dodju u pateku i tu ga ludo troše.

Drugi: E brate Lovro, pa i ja sam bio niki dan u pateki.

Prvi: Kog si bisa tamo radio?

Drugi: Neznam ni sam? To-liko znam, da sam pune glave ovuda naišo i zateturav se razbijem staklena vrata i upanem u pateku.

Barun i govedar.

Barun: No Janko, kako ti se dopada onaj bik, što sam ga o zelenom vašaru kupio?

Govedar: Ej moj gospodine, to vam je krasan stvor samo istom gledim kako uzvišeno ide za ostalom marvom ko kaki barun.

Na putu.

Vozio niki čovik dva gospodina iz Novogsada u Futok, pa kad je čuo da se ta dva gospodina uvik razgovaraju djački (latinski) nije mogo a da jih neupita:

— Oprostite gospodo, ako vas smijem ništa pitati?

Slobodno, rekoše gospoda.

— Ja bi gospodo rada znati, kako vi možete uvik latinski govoriti. Ja kad se sitim samo na tri djačke riči, onda me glava boli, pa nemogu nikad da mirno spavam.

Ajde, molim te, reče jedan gospodin, kaži ti meni, koje su to te tri riči?

Na to će kočijaš: prva je porcija, druka ekucija a treća licitacija; pa kad na nji pomislim, nemogu da spavam, a vi tako brez brige govorite djački.

Siromašak i veliki župan.

Bio u jednom selcu nadošo veliki župan pregledati račune općinske. A kad je to čuo jedan siromašak, koji je imo tri put toliko duga za porciju, nego što mu iznosi sav imetak njegov od kućice i pol lanca zemlje, uputi se on pred župana, da ga umoli, da mu izradi za sad oprost od duga, a odsele će uvik u redu porciju plaćati. jer proda li mu se imetak, on je prosjak, a država (ország) tako i tako nije namirita. Kad je taj siromašak pred župana došo i umolio ga, odgovorio mu je šaljivi veliki župan ovo: Moj dragi, ja ću, koliko mi moguće bude nastojati da ti olakšam, al i ti moraš sutra u 9 sati jutrom čim izbije otići u općinsku kuću gosp. natarošu. Kad k njemu dođeš, kazat ćeš ovako! Gospodine

ako mi ne oprostite dug za porciju, onda vas ne bilo, i kupite si štrangu oko vrata za one novce šta će te mene oglobiti, pa onda biž šta brže možeš na polje.

Zbilja, sutra u 9 sati vidili smo kako taj siromašak koraca k općinskoj kući. A kad je došo k natarošu, izreče kako ga je veliki župan naučio pa biž. Nataroš i panduri za njim, al eto ti na žalost velikog župana, koji ih ustavi s ričma: šta vi to radite? Kud trčete? Sad je 9 sati, pa na misto da ste u kancelariji, vi trčete okolo? Zar je to red? To je nemarnost. Toga da nisam više vidio ni čuo o vama.

Na to će nataroš: Molim vas poglaviti gospodine, ovaj čovik mi je došo u općinsku kuću i kazo, ako mu neoprostim porciju šta je dužan, da si kupim štrangu oko vrata za one novce šta ću ga oglobiti.

No, no! reče veliki župan, — imate vi to kad i posli uredovnih sati, a ne sad, kad je vrijeme za u poslu biti.

U katanšagu.

Bila jedna starica udovica u Subotici a imala sina uprav za katanšag. Sin joj bio dobar ko dobar dan, raden, pošten al i ponosan, a šta više, vino nije mogo živ da gleda, kojeg mu je mati u obilju imala uvik do novoga, i za kojeg joj je sin uvik govorio da proda, bar neće imati brige tolike sa pudarima i nadničarima s dodatkom, de on nevoli vino, nema više braća koji bi pili, a samoj njoj netriba vinograd. Nebi dugo, al staričin sin ode u katanšag, odsluži svoje tri godine i povrati se natrag svojoj majki, koja ga je veselo dočekala, misleć još uvik

da njezin sinak baš ni najmanje vino nevoli.

Istom će jednom mati sinu reći: Sinko, ja nepijem vina, ti nepiješ, šta će nam vinograd, hajdemo da ga prodamo.

Nemoj majko, — reče sin — sve drugo prodaj, samo vinograd nemoj. U katanšagu sam naučio. Sad znam piti.

Opet u katanšagu.

U Temešvaru kod jedne parade soldačke, opazi alezredeš u jednog prostog katane nenaviksane čizme, pa se srdito okrene k oficirama i reče prid svim svitom: Vi ne marnici i babe, kad neznate brigu vodit nad čistoćom svojih momaka, sad da ste taki išli i ovom momku čizme naviksali.

Oficiri se složiše radi uvrde poštenja alezredeša sudu predati. A kad je alezredeš došo k raportu, upita ga sudac, zašto je on (alezredeš) one oficire javno prid svima momcima i svitom uvridio i osramotio, odgovorio je on ovo:

Slavni sude! Ovdj suda nemože biti, jer znajte, da se u kr. magjarskom katanšagu po reglamenu strogo zahtiva, najprije starijeg zapovid učinti, a onda istom ako jim nije pravo, mogu tužiti.

Na šilboku.

U Lugošu stražio je šilbok sav ukočit od zime kod barutane. A da se ugrije, začeo je tako friško tamo ovamo odati, ko da ga ko iza ledja šiba.

Na jedan put dodje kapetan, koji je onda imo inšpekciju, da vidi šta šilbok radi. A kad je vidio da nespava, pridje k njemu i upita ga:

— Šta bi ti radio, da ovud koji sa gorućom cigarom u usti prolazi?

— Šilbok odgovori: Zapovidio bi, da ga taki baci.

Na to opet upita kapetan: A šta bi opet radio, kad bi taj bacio goruću cigaru na zapovid tvoju na zemlju?

Šilbok opet odgovori: Dignio bi, pa bi sam pušio, da mi je toplije.

U dućanu.

Bunjevka ode sa starom bakom da kupi vrpce (pantlike) za igrač i kad je izabrala, upita trgovca, pošto je meter, trgovac šaleć se odgovori, ta dušo jedan poljubac. Bunjevka će na to: e daklem si-cite 10 metera a evo baka će izplatit.

Caru carevo, bogu božje.

Gospodaru Ivane! veli se da damo Bogu božje a caru carevo, zato sam i ja došo u ime carstva opomeniti vas da platite carevinu.

Gospodar Ivan: do bisa ti s tvojim carem, kad vam triba carevina, vi šta negrabite dok ima. Dok se vi skanjivaste a cig-žido dodje i otira svu marvu u dug, dotle ja osta i brez ovaca i brez novaca.

Gost i krčmar.

Jedan propalica ode u krčmu gdi na riže do 20 for. konte; za tim upita krčmara, šta bi vi radili s gostom koji bi pio i pio a platit nebi mogo?

Krčmar: Pa uzo bi ga za ramena te izturo napolje.

Propalica: Dakle izvolite to i od mene učiniti, jer vam ja od

dvadeset forinti nikad ni krajcare platit neću.

Prid sudom.

Sudac: poznaš li ti lopove ovaj sat?

Lopov: bome gosp. ja ga ne poznam.

Sudac: Tirajte ga unutra poznaće ga drugi put.

Drugi dan opet dovedu lopova prid sud i sudac ga upita: poznaš li ti taj sat? a on odgovori poznam.

Sudac će na to: pa zašto nisi već do sad ga pripozno?

Lopov: Ta juče sam ga prvi put vidio, pa ga sad zato poznam.

Opet prid sudom.

Sudac dozove ciganina, i upita ga: more, tebe su obtužili, da si niki dan na Sivačkom putu ukro jednog konja.

Ciganin: Ta molim gospodine, nisam ja njega ukro.

Sudac: Pa od kud tebi taj konj?

Ciganin: Molim gospodine, ja sam bio na putu u noći daleko od sela i varoši, pa sam — da me kurjaci neizjidu, popeo se na drvo da prenoćim. A kad sam zaspo, na jedan put dodje niki bis pa se očese o drvo tako, da sam na njegov splo, a on se poplaši pa biž sa mnom. A kad me već daleko odno, onda sam istom probudiv se opazio da je to konj.

Divojačka starost.

„Kako si stara?“ upita momak divojku. „Kad sa otcem idem, odvrati divojka, onda sam osamnaest godina stara, a kad sa materom, onda samo petnaest“.

Nezadovoljni prosjak.

Pod večer brojeć prosjak novčice, na skoro se osvidočio da je jedva jednu forintu priko ciloga dana naprosio. Pun nezadovoljstva i srčbe reče: „to je prava sramota, vidim da nije baš vridno više prosjačiti, ta toliko zasluži na dan svaki i najgorji nadničar.

Do smrti virna.

Žena: „Moja pokojna prijateljica Janja bila je do smrti svo-

jemu čoviku virna.“ — Čovik: „To je istina, jer je još na isti vinčanja dan umrla“.

Uvik pripravna sa odgovorom.

Žena zamoli svoga muža, da bi joj kupio novo ruho, a on joj dade ovaj odgovor: „strpi se draga moja, zar nevidiš da u ovom teškome vremenu i tako jedva mogu nos nad vodom držati.“ „Da, vile te odnile, prisiče mu rič žena, al nad vinom ga možeš cili dan držati.“

Svaštice.

Oni koji sa krečom često imaju posla najbolje znadu, kako je neugodno kada ma i najmanja kapljica pade u oko, koja tešku bol i upaljenje očih prouzroči. Na prvi mah nezna čovik kako da si pomogne i bol umanji. Obično si hladnom vodom nakvasi bolstno oko, što pak veoma malo pomaže. Najbolje je tada u malo vode komadić biloga šećera (sladora) raztopiti i time oko izapirati, bol će već za nekoliko časova pristati.

Kako se mogu sačuvati različite jestvine od plisnja? Da se jestvine sačuvaju od plisnja kao najbolje i najjednostavnije kućevno sridstvo priporučuje se obična sol. Uzmi u zdilici soli i dolij joj toliko vode koliko treba da ju zmišaš u gustu kašu. Time pomaži tanko jestvine, na primer kobasice i sačuvat ćeš jih za dugo vremena od plisnja i svakog neugodnog mirisa. Tako isto učini ako se je već plisanj na jestvinu spustio, time ćeš ga odstraniti

i prijašnju tečnost jilu povratiti. Ovaj se način takodjer priporučuje za butove i šunke, kada se opazi, da se plisanj po njih hvata.

Svakomu je poznato, da kada pčela, osa ili stršen ubode, veliku bol ubodina nanese, a više puta i smrtonosna znade biti. U tom slučaju obično upotrebljavane obloge sa hladnom vodom baš ništa nepomažu, jer otrova, koja bol i upaljenje prouzrokuje, nebiva odstranjena ili uništena. Otrov samo odmah i podpuno uništuje nišador, ali ga čovik nema svaki put pri ruci, pa zato je baš i od njega malena korist. Najbolji lik keji se u takvih okolnostih odmah a sa dobrim uspehom upotrebiti može, jest ovaj: žalac ako je moguće lagano izvući iz ranice, pa ju namaži ili bolje rekuć naribaj sa nekoliko kapih tako zvane močke ili pljuvačke iz kamaša ili lule. Bol će smista pristati, što ako odmah po ubodu budeš učinio, neće ni otoka oko rane biti.

Šta je najnovije na svitu ?

Da su subačani u svoje kršćansko učilište (gimnazij) čivutina izabrali za naučitelja (profesora) svitovnih nauka. Dok se oprostite sadašnjega katachete onda će lutorana metnuti za vironaučitelja.

Da se Kačmarci ne vinčavaju za to da žive ko i drugi pošteni ljudi i osvitlaju lice bunjevačkome rodu nego zato se vinčavaju da se mogu razstajati, jer to je dika bunjevačke majke.

Da ima mista u Bačkoj gdi bunjevačke žene ne u krađu već kuće svoje,

Da šokački momak nesmi otići u vojnike bez da se oženi jer veli da neće dobiti divojku već kad se povrati. Ti siroti mora da ne znadu da na svakog mužkarca po dvi ženske dolaze ili ženska vlada nastala kod nji ko ona u Subatici na jednoj čoši.

19. sičnja je potonula ladja „Limbria“ na sivernom moru. Poginulo 434 osobe koje ženskih koje mužkih a spasilo se samo 56; i to na polu smrznuti. Takova se grozota davno nije dogodila na vodi.

4. veljače „Pučka Kasina“ u Subotici obdržala je svoje redovno bunjevačko veliko prelo na korist svoje blagajne. Kao uvik i ovom je prilikom Subatica izrazito pokazala svoje zanimanje prema onom što je narodno, jer nema reda bunjevačkog ni kola ni bunjevačke familie koja nebi bila zastupana kod ovoga narodnoga veselja. Nami je ovde samo još to želiti da se i s drugih strana bunjevačkih naš rod malo približi ovom kolu narodnome, ili da se i na drugim mistima povedu Bunjevci i Sokci za ovim primerom i da se ujedineju.

12. veljače je preminuo Gr. Gjuro Festetich koji ni u politici nikad gazdovanje s pameti metnuo nije. I ovo mu je lipa i velika zasluga.

18. veljače izgorio je hram pridstava t. j. glumište (szinház) u Aradu koje je sa dozidanima stanovima vridilo gradu baš 450000 forinti srebra.

29. dana mis. ožujka bijaše učinjen užasni zločin u glavnom gradu domovine i zemlje, u Budimpešti. Rukom podlom, oružjem nemilim, ne čovičanski bijaše umoren Gjuragj Majláth zemaljski nadsudija ujedno pridsidnik gornje kuće i član uprave akademije znanosti. — Od svijuh odlikovanja Majlátha najlipše visi ono osvidočenje svega nepristranoga naroda njegovoga: da je Majláth pravedan i ne pristran sudija bio. Večna mu slava!

Želi li ko njegove ubojice, taj izmet svita upoznati, evo jim imena: Španga početnik; Pitelj izvršitelj; Berec pokojnikov poslužnik, on ji je uveo do čovika pravednika.

30. ožujka ostaviše bukovinski Magjari svoju dosadanju domovinu i dodjoše braći svojoj u Magjarsku gdi su ji bratinski pozdravili i primili. Prvi je pokret herceg Odescalchi doveo a drugi su koji odmah koji malo posle za njim dolazili, i oko Pančove bili pona mišćani da kao jedno pleme zajedno ostane i združi se.

27. svibnja je obavljen bio obred krunisanje Cara i Carice para vladajućeg u Russiji posli grozovitog pada Alexandra drugoga. O krunisanju su govorili najugledniji listovi da takvi sjaj

takvo oduševljenje u narodu još nije Moskva vidila.

28. srpnja potresla se zemlja blizo Napolja u Talijanskoj i jednom plačnom ruševinom učinila krasnu Ischii kojoj lipoti prirodnoj malo je premca u staroj Evropi. Strahotu toga časovitoga slučaja najbolje ćeš prosuditi ako pomisliš na to da je tom prilikom 5000 ljudi poginulo. Otok Ischia je daklem sva stradala; ali osobito o Casamiccioli i Gorto-u može se reći da nije kamen na kamenu ostao.

3. kolov. sudbeno bijahu oprošteni svi čivuti koji su bili prid sudom obtuženi kao umoritelji ili saučestnici kod umora Jesterke Šoljmoši koja je tako nestala sa zemlje kao da su je andjeli na nebesa uzneli. Sud je čivute oprostio, ali gdi je Jesterka? Na Jesterku je još veća tamnost navučena. I s toga narod nezadovoljan s dana na dan je većma proganjo čivute, tako — da ji je na mnogi mistih vojničtvo moralo braniti, prosto redarstvo svagdi je moralo uzmaknut iz prid uzrujane svitine. Osobito u Pešti i Zala-Jegersegu.

20. kolov. bila je svečanostu proslavljena 800 godišnjica našašća desnice sv. Stipana kralja magj. ne samo u glavnom gradu nego i u svim ostalim gradovima i selima zemlje magjarske.

20. kolov. Onu noć, koja je slidila ovaj velik dan, priminuo je grof Chambord u Francezkoj zakoniti kralj franceski kojega misto i vladanje za sad drži skupna vlada-republika. — Na čas smrti obstojećim i plačućim kod njegove postelje rekao je: Ne plačite Božije su namisli nedokučive. Ja umirem uvjeren da sam vršio svoju dužnost

ko kršćanin i svoju dužnost ko kralj Zatim je dozvaov svoga kapelana izpovidio se, pričestio se i poslidnju, pomast primio i tako je pravo kršćanski priminuo. Blago duši njegovoj! Pravo je tražio pravo je i umro.

2. rujna. je otvorena bila u Somboru izložba ženskih radnja — rukotvora u dvoranah varoške kuće. Lipo je bila zastupana Subotica sa praktičnim radnjami; Baja sa skupocinim rukotvorima za puku sjajnost; Zombor sa raznovrstnim komadima. U zomborskome razredu vidili smo radnja i iz ostale okolice. Dobro nam je palo viditi u toj izložbi više narodnih radnja kao šarenih srpskih čilima, čaršapa, muških košulja i tkanih torba. Bilo je tu i lipih šokačkih poslova; kao cilo šokačko divojačko odilo; ženskih košulja sa tiftikom prešivenih. Bilo je i ženskih šokačkih pregača i više se komadih od njih razprodalo. Šokačke radnje su većinom iz Sonte. Zato nemožemo a da se ne zahvalimo u ime naroda našeg onim muževima koji se u ovoj struci trude oko narodne prosvite i dobrostanja Živili! Devetog se je zatvorila izložba.

2. rujna je rodila pristolonaslidnica Stephanija i nadržila svog visokoga muža Rudolfa pristolonaslidnika sa jednom curicom princesom koja je 5-oga Elisabetom bila krštena, na ime svoje kume prisvitle kraljice-cesarice Elisabete.

4. rujna je preminuo Ivan Turgenjev jedan od najvećih pisnikah u Rusiji ali ne samo u Rusiji nego i u ciloj Evropi. Živio je 1818—1883. Pokušo je sile svoje u svakoj struci lipe knjige ali njegovi su ga romani njegove

pripovisti digli do onoga vrhunca na kojem je izdo svoju dušu, posli duga bolovanja. Koga želi uživati može to danas dostići u madjarskom ili hrvatskom jeziku ako nebi znao ruskoga, jer mnogo je njegovih dila već privedeno na sve evropske jezike.

5. rujna na jugo istočnom kraju Azije izmedju Sumatre i Jave vulkan Krakatoa počeo je bacati i na toliko je uznemirio susjedno tlo, da su se kuće rušile i čeljad ubijale. Do 30,000 (trideset hiljada) ljudi je poginulo. Krakatoa otok je sav potonuo i sad ga na debelo voda pokriva. Zapadna strana otoka Jave također je sva porušena i pokrivena od one tekućine koju baca grlo Krakatoe.

Ovi isti otoci azijski stradali su i 1815 kad je Temboro bacio lavu (tekućinu). Onda je više od 50000 ljudi poginulo (V. Kišpatić. Slike iz geologije).

12. rujna je bilo dvistogodišnjica prve pobjede koju je dobila kršćanska vojska nad silnim Turčinom. Ovaj dan je Ivan Sobjesky oslobodio Beč od krutih osmanlija i obradovao sav kršćanski svijet.

23—27 rujna je bila održana u Subatici bogato zastupna ali slabo ili nikako pohadjana gazdalačka izložba proizvodah i pčelarstva.

Žudnja za napredovanjem dan danas se lipo pokaziva osobito na ratarskom polju. Sad su već vršeće strojeve (mašine vršačice) na toliko usavršili da mogu raditi dan-noć brez pristanka.

Maidan Ganz u Budim-Pešti skopčeo je sa pojedinim strojevima venjere koji munjevnom (villamos-electricus) svitlošću prosvitljuju vršalj, ko 2000 (dvi hiljade)

svića. Tako je prtvorena noć u dan i strojevi sad uz prominu ljudi brez pristanka mogu raditi.

S ovim je to dostignuto da se strojevi neće nikad izhladnjivati, prištedi će se ogriva prija će se ovrći. Osim toga ječam i gorušica lakše a i bolje se vrše noćom nego danjom kada sunce pripeče.

Iz ovog nastojanja i opet bi mogli naučiti kako je skupo vrime, kako li bi imali poštivati to vrime to čisto zlato. Pa mi opet kano da to ne shvaćamo. Bunjevac i Šokac mnogo i mnogo put dospije siditi kartati se. Mnogi Šokac je još i na to lin da pokrpi kuću svoju da blatom barem umaže duvarove-zidove. Njemu ništa nesmeta što je kujna izodirana do bijenoga zida ili što se čadja uhvatila s dva prsta; usprkos svemu tome on je dospiven siditi. Na drugom mistu u drugom narodu siroma čovik ako nema troška na trsku on će od zdrave slane oplesti ili od kukuružne napraviti pokrova malo na svoju kuću da mu je barem uredno i čitavo ono što nemože biti skupo. A ako su odrpani dobar siroma čovik će zamisiti malo blata i zamazati što se okidalo. Sve ovo neće mnogi Šokac da čini sladje mu je siditi i lulu glabati, nego što šta poradjivati. A nalaze se još i taki koji će reći da on neumi blatom mazati, njemu to novcem valja platiti.

Nezna ciniti vrime bunjevka koja misli da njoj nije slobodno drugo raditi nego očistiti, oprati i skuvati, nego obući se i na sokaku siditi. Nezna ciniti vrime šokica koja je još i na to lina da kuću svoju sebe i dicu očisti. Većma voli ona i gladna siditi

samo nek se može s društvom za društvom je poginula i tako
razgovarati. Smrdi joj kuća svoja, krade sama od sebe vrime.

Narodne pisme.

I.

Kad je ona sitna kiša pala,
Onda j' mene moja dika zvala ;
Ej subota je diko, sramota je
Ej nedilja je diko, grijota je.

II.

Šorom ide plav momak
Nudi mi se na konak,
A ja neću, ne volim ga
S očima zovem ga.

III.

O javore javore,
Ti si drvo najbolje.
Pod tobom sam kafu pijo
I curu ljubio.
Pod tobom sam šećer jeo
Curu zavoleo.

IV.

Naša kuća na kraju
Di se momci sigraju.
Ne mož, mati da večera
Od mojih švalera.

V.

Velik sokak nevaljanih žena ;
To se stoji do njevi muževa :
Da njim kupe soli i sapuna,
Da su slane i da su oprane.

VI.

Pod jabukom Turkinja
Sila pa se snuždila,
Kako Milan Turke seče
Britke sablje zveče.

VII.

Sitna kiša padala,
Turska mati plakala ;
U Bosniji kruha nema,
Krvi do kolena.

VIII.

Oj junače	koledo.
Mladelio	koledo.
Ne krši se	koledo.
Ne lomi se	koledo.
Na divojke	koledo.
Gledajući	koledo.
Divojke su	koledo.
Vragometne	koledo.
Koga hoće	koledo.
Občinit će	koledo.
Koga neće	koledo.
Obljubit će	koledo.
Jer ti znadeš	koledo.
Na što staješ	koledo.
Il na grnje	koledo.
Il na trnje	koledo.
Il na dušu	koledo.
Divojačju	koledo.
Na čast pisma	koledo.
I junaku	koledo.

IX.

Kako ćemo pobratime
Mi sad živiti ?
Od mijane do kavane
Novce trošiti ?
Kad u jutro brez krajcare
Kući hititi.
Otac me psuje a žena kune
Di si ti hulja ?
Di si bio, di s' noćio ?
Grom te ubio.

Kod švalerke dicu ljujlo,
I nju sam ljubio.
Hej čoviče nesrićniče
Sutra je blagi dan
Dica s' dreču, hleba ištu,
Nemam da jim dam.
Daj mi ženo tu tamburu
Da jim posviram.
Idj' odtuda nesrićniče!
Do toga ti je?

X.

Hej moj barna, dobri barna,
Šta je tebi dodijalo?
Zar je tebi dodijalo:
Lako sedlo šimširovo,
Il uzdica biserova,
Il kandžija djindjirova?
Nije meni dodijalo

Lako sedlo šimširovo,
Ni uzdica biserova,
Ni kandžija djindjirova.
Već je meni dodijalo
Što me vodiš u mijanu
Pa me vežeš za mijanu
A ti ljubiš lipu Maru.
A moj gazda, dobri gazda,
I to j' meni dodijalo:
Kopam jamu do kolina,
Travu čupam iz korena,
Vodu pijem iz kamena.
I to j' meni dodijalo:
Što me jašiš dobrog barnu,
Zob prodaješ, Mari daješ,
A ja barna jadan gladan
Oj Marice, krčmarice,
Donesi mi olbu vina,
Da popijem, pa da idjem.

Bolesna divojka.

Za Bajzom pobunjevčio Stipan Mukić.

Šta me budi iz sna bolnog
Pogledaj majčice,
Ko mi tako nježno piva
Pisme zabavnice.

Nikakve tu tutnje nije,
Noć je posve tiha,
Tko bi tebi pisme pivo
Bolestnice mila.

Polnoć! Bije sat na stini
Zvuk će to njegov bit,
U jutro se noć obraća,
Ti ćeš mi ozdravit.

Ta to nije glazba zemlje,
Ni njene pismice,
Angjeli me u raj zovu
Laku noć majčice!

V A Š A R I.

Datum je po novom kalendaru, osim gdi izrično stoji po starom.

U okolici.

Ada, 19. marta, 15. juna, 25. oktobar.

Alibunar, o duhovi i vel. Gospojini (st. kal.)

Almaš, 9. febr., 1 maja, 14. sept. i 22. nov. s marvenim zajedno.

Apatin, 12. maja, i 21. oktob. svagda u ponediljak pred tim.

Arad (Novi,) 1 marta, 16. juna, i 18. oktobra.

Abonj, 2. aprila, 16. juna, 15. septembra 24. novembra.

Bavanište, 22. maja, 26. oktobra.

Ban, 10. marta, 1. juna, 29. septembra i 8. decembra.

Bazjaš, 24. apr.

Baja, 14 febr., 24. apr., 22. julija, 21. sept., i 6. dec.

Batosik, 19. marta, 16. juna, 24. sept. 28. okt.

Bač, prve nedilje rimsk. vel. posta, 1. maja, o Duhovi, 15. aug., 7. sept., 28. okt.

Bašahid, o Maloj gospojini, Beba (Stara), 8. marta, 8. juna, 8. septembra.

Bezdan, 15. marta, 16. julija, 29 sept. i 19. nov. svagda u ponediljak.

Bela Crkva, 20. junija, 23. oktobra, (Dan pre marveni vašar)

Beodra, 6. maja, 8. septembra, 1. novembra, (dan prije marveni vašar).

Beočin, o Spasov-danu.

Bečej (Stari,) 8. aprila, 5 julija, 16. oktobra.

Bečej banatski, u cvitnu nedilju, 17. augusta, 3. oktobra.

Bešenovo u (Sremu) 16. julija (st. kal.) na Kirika i Julitu.

Bešenovo (Staro.), 15. maja, 15 oktobra.

Bečkerek (Vel.), 1. marta, 6. maja, 17. aug., 12 okt. i 11 novembra, (Od 1. januara, po nov. kal. do prvog vašara svakog utorka marveni vašar). Petkom pijaca.

Bilet, 26. marta. 15. junija, 8. oktobra.

Bokšan, 24. aprila u subotu pred srp. Petrovdan, 24. septembra, i 15 oktobra.

Botoš, 21. marta, 27. septembra.

Buzjaš, 23. jan, 24. aprila 25 jula, 1. oktobra.

Bućin (u arad. žup.), 14. febr. 29. augusta, i 28. decembra.

Bućin (u temiš. žup.), 24. april 24. jula, 15. oktobra i 20. decembra.

Crepaja, 4. aprila, 8. sept.

Črnja, 29. septembra.

Čakovo, 27. augusta, 20. septembra, 29. juna, o velikoj Gospojini, 13. oktobra, 11. nov.

Čanad (u čanadskoj župi), 14. februara, 7. maja, 16. oktobra, 11. novembra.

Čanad (na Morišu u toront. žup.),

16. merca, 20. juna, 16. oktobra, 10. decembra.

Čatad, 12. merca, 1. maja, 15. oktobra.

Čenej, 24. merca, 21. augusta, 24. oktobra.

Čoka, u nedilju na ime Isusovo, u nedilju posli Uskrsa, u nedilju Trojstva, 29. septembra.

Čurug, 4. merca, 1. juna, 6. oktobra.

Čerević, 25. aprila, (na Markov dan), 6. oktobra, na svetog Apostola Tomu. Dva dana prije toga svaki put marveni vašar.

Dalj, 4. maja i 30. oktobra.

Darda, 2. januara 25. augusta, 4. novembra.

Debeljača, u nedilju pred Josipovo i u nedilju pred 1. septembra.

Deva, o sv. Savi, 13. maja, o Mariji Magdalini i na Lučindan.

Deliblato (u pr. granici) 6. aprila i 10. septembra. (Dva dana pre marveni vašar).

Deta, 24. marta, 14. juna, 12. septembra i 30. novembra. (Dan prije marveni vašar.)

Divoš, o Petrov-danu, o Velikoj Gospojini.

Dobrica, (toront. žup.) o Gjur-gjevu od 23. do 26. maja, i 23. do 26. septembra. Dva dana prije marveni vašar. Pijaca svake sride.

Erdut, 10. marta i 24. julija.

Erdevik, na Markov-dan i na Miholj-dan (18 sept.)

Fačet, o bogojavljenju, na cveti, o spasov-danu, o Petrov-danu, o velikoj Gospojini. 12. oktobra, (po starom) i o sv. Nikoli.

Fenek, 26. jula, (po starom.)

Franjevo, Prorok Jeremija, Petrov dan, Lučin dan.

Futok, 3. merca, 16. juna, 18. augusta, 7. novembra.

Feldvarac, 22. merca, 7. juna, 21. augusta.

Gaj, u subotu na Antonija pust. i na sv. Katu.

Grgeteg, 9. maja (star. kal.) o letnjem sv. Nikoli.

Gibarac, 4. maja (st. kalendar.)

Golubinci, 16. februara, 2. augusta. Svaki traje po tri dana.

Gjergjamoš, 5. aprila, 17. juna, 19. septembra.

Hacfeld, (Žombolj), 19. merca, 29. juna, 8. septembra, 11. nov. (Dva dana prije marveni vašar).

Hodžaci, 9. aprila, 29. septembra (zajedno marveni vašar).

Hrkovac, 2. februara, 19. juna.

Idvor, 3. maja, 23. septembra. Svake nedilje pijaca.

Irig, na Todorevu subotu, 24. aprila, 15. augusta (po starom) 8. septembra, 25. novembra.

Ilok, 24. aprila, 13. junija, 2. augusta, 23. okt.

Indija, 24. aprila, na cara Konstantina, 26. septembra, 6. decembra (po starom.)

Jazak, prvi dan Duhova.

Jarak u (Sremu) na Duhove.

Jankovac u (Bačkoj), 3. aprila, 22. juna, i 25. oktobra.

Kamenica, 3. maja, 22. juna, 18. oktobra.

Kaniža (srpska), 16. maja, 24. juna, 18. oktobar.

Kaniža (turska) 29. aprila, 1. jula, 1. novembra.

Karlovc, 28. marta, 2. julija, 3. sept, i 21. decembra po 3 dana.

Kikinda (vel.), 24. apr., 24. juna, 20. sept. i 1. decembra (po st. kalendaru.)

Kovilj, o sv. arkangjelu Gabr.

Kovin, (u pr. granici), 5. maja, 7. novembra.

Komluš, 5. marta, 15. junija, 1. sept.

Krušedol, 30. julija.

Kuveždin, 14. januara (po starom kalendaru).

Kudrić (veliki), 1. maja, 16. oktobra.

Kukujevci, o sv. Trojici.

Kula, 29. aprila, 24. junija, 6. augusta, 15. novembra.

Kasnak, treći dan uskrsa, treći dan duhova i na Pavlov-dan.

Lipa, 12. maja, 31. julija, 20. augusta, 25. nov.

Lugoš, 10. februara, 10. maja, 2—4. jula, 21—23. okt.

Makovo, u nedilju judnikate, 24. juna, 19. augusta, 19. nov.

Melenci, o Sretenju, o velikoj Gospojini i o Mitrov-danu. Svake subote pijac.

Mercidorf, 20. apr., 10. augusta.

Mehadija, 22. januara, 6. aprila, 16. jula, 26. oktobra.

Mitrovica, o mučenicima, na Gjurgjev-dan, o sv. Iliji, o maloj Gospojini i o sv. Luki.

Modoš, 25. marta, 29. juna, 20. augusta, i 26. okt.

Mokrin, 14. februara, 20. maja, 20. augusta.

Morović, o velikoj Gospojini.

Mohole, 30. maja, 30. sept.

Nadj Lak, 24. aprila, 29. sept.

Novi Sad, 20. merca, 19. maja, 10. augusta, 29. okt.

Novo selo (u Bačkoj), 25. febr., u nedilju svete Trojice, 14. septembra i 1. novembra.

Oravica (Banat), 2. maja, 14. septembra i 5. novembra.

Orcidorf, 24. aprila, 8. sept.

Oršava, 5. novembra, 21. dec.

Pazuvo (staro), o sv. Iliji i o svih svetih.

Palanka (stara i nova u Bačkoj), 3. maja i 4. oktobra.

Pančevo, 23. aprila, o Petrov-danu i maloj Gospojini.

Padej, 25. januara, ned. rogate, 14. sept.

Pardanj, 16. maja, 16. sept.

Petrovaradin, 24. februara, o Petrov-danu i o Mitrov-danu.

Perlez, 27. juna i 9. novembra.

Perjamoš, 24. aprila, 15. juna, 24. sept.

Privina glava, 13. jula, (po st. kalendaru.)

Petrovac (u Bačkoj), 11. merca, 13. maja, 26. augusta, 11. novembra, svagda u ponediljak.

Petrovo selo, 8. maja, 30. augusta, 7. novembra.

Pivnice, svaki put u nedilju prije 17. aprila, 1. jula i 23. okt.

Rakovac, 1. jula (po starom kalendaru) na sv. Kuzmu i Dam.

Rekaš, 24. februara, 24. juna, 1. nov. (Tri dana prije toga marveni vašar.)

Remeta, 24. juna, (po starom kalendaru) o Ivanj danu.

Remetica, 1. oktobra (po starom kalendaru) na pokrov bogor.

Rešica, 16. aprila, 6. augusta, 1. oktobra.

Ritberg, 17. aprila, 15. junija, 15—16. septembra i 15. nov.

Ruma, 1. februara, na cvitni četvrtak, o Spasov danu, o Petrov danu, 29. septembra, 8. nov.

Sakule, o Brašančevu, u ponediljak posli svi svetih.

Sent-Gjuragj (kod velikog Bečkereka), 15. aprila, 15. sept.

Sent-Gjuragj (manastir u Banatu), 23. aprila, o Gjurgjev-danu.

Senta, 17. augusta, 19. nov.

Sent-Tomaš, (Srbobran), 12. merca, 26. jula, 20. sept.

Slankamen (novi), 19. merca, 2. jula, 18. okt.

Sombor, 23. merca, o Spasov-danu, o velikoj gospojini i 25. novemb. Utorkom i petkom pijac.

Stanišić, 13. aprila, 4. oktob.

Subotica, 24. februara, 16. maja, 8. septembra, 27. oktobra. Ponediljkom i petkom pijac.

Sent-Marton, 14. februara.

Sečanj, 8. aprila, 5—6 jula, 20. oktobra. Nediljom pijac.

Sent-Mikloš (veliki), 5—6. apr., 5—6. jula, 25. oktobra.

Slatina, o Petrov-danu i svetom Nikoli.

Šaregrad, o Spasov-danu, 9. julija.

Šid, 19. merca, 10. augusta, 1. novembra.

Šikloš (u Baranji), o Josipovu, u nedilju trojačku, o velikoj Gospojini, 30. novembra, 2. decemb.

Šišatovac, 4. oktobra (po star.)

Šimunovac, o Blagovisti i o Mitrov-danu.

Temerin, 25. februara, 5. maja, 4. septembra, 22. novembra.

Temešvar, 19. merca, 1. juna, 25. jula, 29. septembra, 18. decembra. (Prije toga marveni v.)

Titel, 6. aprila, 22. augusta, 20. oktobra.

Topola, 18—19. aprila, 13. i 14. jula, 4—5. okt.

Tovarnik, 21. augusta, 21. sept.

Vinga, o Spasovu, o Vel. Gospojini, u nedilju po Miholj-danu.

Vrbas (Novi), 28. marta, 2. juna, 12. septembra.

Vrdnik, 15. junija (st. kal.) o svetom kn. Lazaru.

Vršač, 1. februara u nedilju cvit. o sv. Panteliji i 25. oktobra. Pijaca svake nedilje, a s marvom i s hranom svakog četvrtka.

Vukovar, 26. aprila 1. maja, 20. i 25. juna, 10. do 15. novembra.

Vranjevo — Franjevo.

Zemun, 1. maja na Krstov-dan, o gjurgjicu.

Zičidorf, 4. aprila. 25. oktobra.

Žabalj, 15. aprila, 20. juna i 29. septembra.

Žombolj, (Hacfeld,) 19. marta, 29. junija, 8. septembra 11. no-

vembra. (Dva dana prije marveni vašar).

U Ugarskoj.

Arad (stari), sedmice prije cvitne nedilje, o Petrovu i Mitrov-danu.

Budim-pešta i to u Budimu gradu, 1-og merca, 24. og juna, 14-og septembra, 30. og novemb. U starom Budimu, 16-og februara, 25. og maja, 15-og augusta, 1-og nov. (Vidi dalje Pešta.)

Debrecin, 17-og januara, 24-og aprila, 15-og augusta, 9-og oktobra, Jagnjeći vašari, 15-og aprila, 5-og augusta, 30-og septembra.

Gjur, 18-og januara, 5. og aprila, u sridu prid brašančevo, 22-og jula, 8. og septembra, 25. og nov.

Jegra, 10-og januara, o Spasovu, 29-og juna, 7-og jula, 29-og septembra.

Kašava, 20. og januara, 3-eg maja, 27. og juna, 15-og augusta, 19-og novembra.

Kečkemet, 12-og merca, 10-og maja, 10. og augusta, 26-og septembra, 25-og novembra.

Kaloča, 19-og merca, 31. maja, 15-og augusta, 30. og novembra.

Mohač, na Matiju, 24-og februara, 17-og aprila, 24-og juna, 11-og novembra, 21-og decemb.

Munkač, 2-og aprila, 14-og maja, 14-og septembra, 8-og oktobra.

Ostrogon, 12. og merca, 25-og maja, 10-og augusta, 1-og nov.

Pešta, 19-og merca, 8-og juna, 29-og augusta, 15-og novembra, (svaki traje po 14. dana.)

Požun, 5-og aprila, 24-og juna, 29-og septembra, 13. og decembra (svaki traje po 8. dana.)

Segedin, o Gjurgjev-danu, 5-og maja, 31. og jula, 10-og oktobra, 30-og novembra (počimlje uvik ponediljkom).

Sent-Andrija, 5-og maja, 1-og
agusta, 20-og oktobra. (Dan prije
rveni vašar).

Sibinj, (Hermanstat), u pone-
ak posli tri kralja, u utorak
li nedilje invocate, 3-eg maja.
og septembra.

Solnok, 24-og februara, 18-og
ja, 8-og septembra, 5-og nov,
Stolni Biograd, prve nedilje
rdesetnice, 26-og jula, 30-og
tembera, 17-og decembra.

Sopronj, u utorak prve nedilje
ta, 1-og maja, 6-og augusta,
og novembra.

Sorokšar, 1-og merca, 1-og maja,
og augusta, 31-og oktobra.

Tokaj, 24-og merca, 23-eg juna,
og jula, 22-og septembra,
og oktobra, 22-og decembra.

Vac, 24-og merca, u subotu
d cvitnu nedilju, 2-og jula,
og oktobra, nedilju dana prid
zić.

Vesprim, 6-og januara, 14-og
ruara, 4-og maja, 12-og merca,
og augusta, 21-og septembra,
og decembra.

Veliki Varadin, četvrti dan po
kralja, posli prve nedilje veli-
posta, 12-og marta, 21-og
a, 8-og septembra, 8-og dec.
ilagoš, o Blagovisti, o svetom
rgju, o preobraženju i na za-
e bogordičino.

emplin, 24-og februara, 2-og
a, 30-og novembra, 21-og
embera.

Za Hrvatsku i Slavoniju.

akar u Primorju, 13. jula i
i 30-og novembra.

rod u Slavoniji, o Blagovisti,
Trojstvo, 2-og augusta, 25-og
mbera.

rod u Hrvatskoj, 24-og febru-
21-og merca, 26-og maja, u
diljak po Krstovu marveni

vašar, 13-juna, 30-og novembra,
drugi ponediljak po Božiću mar-
veni vašar.

Bribir u Primorju, 29-og juna.
Čagjavica, na Spasovo, na
Petrov-dan, na Martin-dan.

Čenin, na Trojstvo i srp. Mi-
holj-dan.

Daruvar, bile nedilje stari ka-
lendar, 1-og aprila, u nedilju po
Spasovu srpskom, 27-og juna,
26-og jula, 11-og augusta, u po-
nediljak posli male Gospojine,
30-og oktobra.

Dubica, o srpskih Duhovih,
29-og juna, subotom „raštelj“ na
glasu.

Djakovo, 1-og maja, 26-og jula,
28-og oktobra.

Garčin, brodska regimenta, 1-og
maja, o Duhovih, 29-og juna, 21-og
septembra.

Garešnica, treći dan Duhova,
20-og juna, po velikoj Gospojini
u ponediljak, 2-og novembra.

Glina, 16-og maja, 20-og sep-
tembra, sridom pijac.

Golubinci, 19-og, 20-og, 21-og
maja i 6-og, 7-og i 8-og sept.

Gospić, 1-og maja, 10-og okto-
bera, petkom pijaca.

Gradiška nova, 25-og merca,
o srpskim Duhovima, 20-og au-
gusta, 1-og novembra.

Gradiška stara, 21-og maja na
cara Konstantina, 28-og sept.

Grubišno polje, belovarska žu-
panija, 19-og merca, 8 dana po
Spasovu, 4-og oktobra.

Ivanićgrad, belovarska županija,
12-og marta, 4-og maja, 20-og
juna, 4-og oktobra, 21-og decembra.

Karlovac, 8-og maja, 15-og juna,
25-og jula, 29-og septembra, 21-og
decembra, petkom na glasu pijac
ako taj dan nebude kaki praznik.

Klenak, treći dan Uskrsa i
treći dan Duhova.

Koprivnica, 3-eg februara, 26-og

merca, 4-og maja, 2-og jula, 28-og oktobra, 7-og decembra. Ali i osim toga svakog meseca je po jedan vašar bez odredjenog dana Ponediljkom pak pijaca s marvom i sa hranom.

Kostajnica, 12-og marta, 29-og jula, 14-og novembra. Ponediljkom pijac, a priko Une „raštelj“.

Krapina, na Josipovo, dan po Florijanu, na Ivana Nepomuka, na Vladislava, u nedelju po Brašančevu, u ponedeljak po Spasovu u ponedeljnik po imenu Marije, na Miholj dan i o svetom Nikoli. Subotom (ili ako je taj dan svetac — onda ponediljnikom) marveni vašar i sa živinom.

Križevac 14-og februara na vel. ponediljak, u ponediljnik posle Cveti, 2-og maja. 27-og juna, 2-og augusta, 24 og septembra 18 oktobra 11-og novembra u ponediljak pred Božić.

Kuzmin, na Petrov-dan 29-og i 30-og juna, a sabbat 1-og jula na Vračeve Kuzmana i Damjana.

Mikanovci novi, 25-og augusta. Prije toga 8 dana najveći u Slavoniji marveni vašar.

Moslavina, na mali Uskr i na malu Gospojinu. (Tri dana prije toga marveni vašar.)

Ogulin, po duhovskom ponediljniku tri dana. Sredom pijaca.

Osek, 20 og januara, 24. aprila, 20. juna, 18-og oktobra. (Pre svakog veliki marveni vašar.)

Otočac, (otoč. regem.) Tri dana po Trojstvu. 6-og 7-og i 8-og oktobra veliki vašari. Sridom pijaca.

Pakrac, na Blagovisti, na Ignjatijevo, na Duhove, na Ilij-dan i na malu Gospojinu.

Petrinja utorak po Cvetima, u petak po Brašančevu, na Lovrinčevo, Tomin-dan.

Plaški, svakog utornika (nediljni vašar.)

Požega, na Antuna, na Cvetnicu i na duhove, Tereziju i na Tomin-dan.

Rača (u Slavoniji,) 16-og augusta, 9-og septembra.

Rajevo Selo, 20-og jula.

Rakovac, na srp. Preobraženje.

Reka (u Primoriju), 24-og aprila 24-og junija, 15-og augusta 8. sept.

Samobor, 14 og februara, na veliki petak, 22 og marta, 22-og maja, 28 og jula, 10-og augusta, 21-og decembra.

Sarvaš, 14-og februara, 24-og juna, 18-og oktobra 21. decembra

Sisak, u sreu posle 2-og februara, na Veliki utornik, 4-og maja, o Spasovu, 15-og jula 20-og augusta, 16-og septembra 19-og novembra (i pijaca četvrtkom.)

Slunj, svakog četvrtka nedeljni vašar.

Sotin, u nedilju po Spasovu, 15-og junija.

Svinjar 8-og septembra.

Srpski Miholjac, 25-og marta na Duhove (stari kal.) 6 dana pre svakoga marveni vašar.

Suvo-polje, 8-og junija, i 28-og oktobra.

Šamac, na Petrov-dan, u nedelju po v. Gospodji.

Šokac-Miholjac, na Cveti i na Mikolje.

Toplice (u varažd.) dan pred Matiju, u ponediljnike : posli Josipova, Filipova, Ivana Nepomuka, po Brašančevu, na dan Ćirila i Metoda, po krstovu i po Martin-danu.

Udbina, svakog ponediljnika nedelj. vašar.

Varaždin, na Gjurjev-dan, na Ivanj-dan, na Jakovo i Emerika

B.Š. knjižnica
Ivan Kujundžić

zkv.h.org.rs

